

MAGAZINE VOOR ALUMNI EN RELATIES

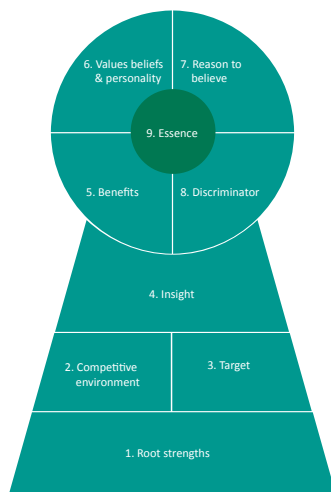
Broerstraat 5

> **Jetta Klijnsma
over geven en
nemen**

- > **Planten tegen malaria**
- > **Mexico heeft een imagoprobleem**
- > **De psychologie van het rekeningrijden**
- > **Matthäus Passion, onbegrijpelijk goed**

Klaar voor de volgende stap in je ontwikkeling?

Ben je in staat de 9 stappen van jouw brandkey feilloos in te vullen?

“Ik vond de leergang Merkmanagement een echte eye-opener. Het was heel interessant om vanuit een bedrijfsperspectief naar branding en merkmanagement te kijken en het onderwerp breder te zien dan alleen de communicatiekant van branding. Door de vele visies, theoretische modellen en praktijkvoorbeelden ontstond een 360° beeld rond merkmanagement. Hierdoor had het groepsproces veel toegevoegde waarde. Ook kon ik het geleerde goed spiegelen aan mijn eigen specifieke bedrijfssituatie. Na elke tweedaagse kwam ik vol energie en ideeën weer terug.”

Vanessa Flink, Senior Marketeer KPN consumentenmarkt

Onze marketingopleidingen

VOORBEELDEN VAN ONZE SUCCESVOLLE OPLEIDINGEN

- Merkmanagement
- Strategische Marketingcommunicatie
- Excelleren in Dienstenmarketing
- Strategisch Klantwaarde Management
- Strategisch Multichannel Management

ACADEMIE VOOR MANAGEMENT

- biedt een goede balans tussen opleiden, werk & privé
- slaat een brug tussen theorie en praktijk
- opent deuren naar nieuwe netwerken
- locaties centraal in Nederland

Academie voor Management is gelieerd aan de Rijksuniversiteit Groningen en verbindt persoonlijke ontwikkeling aan duurzame loopbaanontwikkeling. In haar postacademische leergangen wordt een brug geslagen tussen theorie en praktijk. Het onderwijs wordt verzorgd door hoogleraren en praktijkprofessionals die leidend zijn in hun vakgebied en die bereid én in staat zijn de grenzen van hun kennisgebied met u te verkennen. Het uiteindelijke doel: verdieping van inzichten en het ontwikkelen van uw vermogen om die inzichten effectief in te zetten. Persoonlijk leiderschap.

Bel voor meer informatie met onze studieadviseurs

050 - 316 21 15

www.academievoormanagement.nl

rijksuniversiteit
groningen

- > 4 **‘Dit zijn geen gemakkelijke tijden’**
Oud-staatssecretaris Jetta Klijnsma, nog altijd voor de sociale zaken en werkgelegenheid
- > 6 **Zwarts op wit**
- > 7 **Alumnus in het buitenland**
- > 8 **De groene apotheek**
Planten tegen malaria of kanker? Over een vruchtbaar onderzoeksveld.
- > 10 **Alumnus schrijft boek**
- > 11 **Ain Wondre Stad**
- > 12 **Mexico...**
‘Het mooiste land ter wereld’ heeft een imago probleem
- > 14 **Column Steven van de Vijver**
- > 15 **Vlam in de pan**
Mark Grol beleefde de droom van iedere veilingmeester
- > 16 **De drieteenstrandloper, een boek waard**
Bijzondere samenwerking tussen een vogelonderzoeker en een schrijver
- > 18 **‘Politici moeten beter naar gedragswetenschappers luisteren’**
Omgevingspsychologen achterhalen prikkels tot milieuvriendelijk gedrag
- > 20 **Vijfentwintigduizend studenten later**
Jan Lokin, hoogleraar Romeins recht, met emeritaat.
- > 22 **Vrouwen zijn juist ambitieuzer**
Oprichtster en hoofdredacteur van *Lof*, tijdschrift voor ‘moeder met lef’
- > 23 **Goede Vrijdag voor atheïsten**
Bachkenner en theoloog Jan Luth over de Matthäus Passion
- > 24 **Column Tienke Koning**
- > 25 **Fondsenwerving**
- > 28 **Life Long Learning**
- > 30 **Oraties, Portretten en Colofon**
- > 32 **Alumni Achteraf**

Foto voorkant: Oud-staatssecretaris Jetta Klijnsma in haar Haagse werkkamer

FOTO > VINCENT MENTZEL / HOLLANDSE HOOGTE

Voorjaar. Het is de tijd van vlinders in de tuin – én in de buik. De vitaliteit die het lenteseizoen kenmerkt, vertaalt zich immers niet zelden in passie, bevlogenheid en hunkering. Lijken misschien daarom allerlei ‘verliefdheden’ de rode draad in dit aprilnummer te vormen?

Hoe anders kun je de passie noemen waarmee ex-staatssecretaris en RUG-alumna geschiedenis Jetta Klijnsma de armoede en werkloosheid wil bestrijden? Of het gevoel dat hoogleraar Mexicanistiek Wil Pansters blootgeeft wanneer hij vertelt over ‘het mooiste land ter wereld’?

Regelrechte liefdesverklaringen – over de stad Groningen - worden afgestoken door strafpleiter Theo Hiddema en tropenarts annex nieuwe *Broerstraat 5*-columnist Steven van de Vijver. En aan de andere kant van de aardbol heeft VN-medewerker Ruben Vellinga de Salomonseilanden in zijn hart gesloten.

Echte bevlogenheid spreekt ook uit het verhaal van farmaceutisch bioloog Oliver Kayser, die planten het geheim van hun geneeskrachtige werking tegen malaria of kanker probeert te ontzutselen: ‘Planten zijn zo mooi!’ En hoe de liefde voor de auto rationele overwegingen van financiële of milieuvriendelijke aard kan overvleugelen, onderzoekt omgevingspsychologe Linda Steg.

Hij heeft duizenden rechtenstudenten voorbij zien gaan, rechtsgeleerde Jan Lokin, die wij vanwege zijn emeritaat bevroegen. Velen zal hij met zijn liefde voor het Romeinse recht hebben aangestoken. Dát is het elan van Groningse wetenschappers waaraan rector magnificus Frans Zwarts in zijn column refereert.

En dat is ook het enthousiasme dat u in dit nummer tegemoetkomt. Met de bespiegeling van Bachkenner en – bewonderaar Jan Luth over ‘s mensen passie voor ‘de Matthäus’ op Goede Vrijdag, het relaas over Kippenbergers doek Het Dinosauriër-ei tijdens de Sotheby’s veiling en het verhaal over het drieteenstrandloperkje, dat vanuit Afrika helemaal naar Groenland vliegt om daar zijn kuikens uit het ei te laten kruipen, hopen wij u het hoofd op hol te brengen.

Wij wensen u een mooie lente!

De redactie
redactieB5@rug.nl

team
uitzendbureau

MENT ONTHAREN EN HUIDVERJONGING

In 1 uur witte tanden!
WWW.WIT.NL

18

‘Dit zijn geen
gemakkelijke
tijden’

Horeca Teleservice Events Over
Detailhandel Catering Administratie
Financiële dienstverlening Ko

Oud-staatssecretaris en RUG-alumna **Jetta Klijnsma** windt er geen doekjes om. Je kunt niet en de kool en de geit sparen. En nee, niet alles van je idealen vind je terug na coalitie-onderhandelingen. ‘Want iedereen moet met opgeheven hoofd op de foto kunnen. Je moet het daarna nog met elkaar rooien.’ Dát is voor haar een kenmerk van collegiaal bestuur.

Oud-staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid Jetta Klijnsma heeft sinds haar Partij van de Arbeid het kabinet verliet, alle tijd voor een interview. Tot de volgende verkiezingen op 9 juni richt ze zich volledig op de campagne. Daarnaast kan ze zo nu en dan klankbord zijn voor de Haagse fractievoorzitter Jeltje van Nieuwenhoven. Klijnsma, die elf jaar wethouder was in de Hofstad, is daar immers nog goed in ingevoerd.

Klijnsma verscheen op het Trêveszaal-pluche toen Ahmed Aboutaleb burgemeester van Rotterdam werd. Ze vulde zijn vacante positie met plezier in, maar verliet de lokale Haagse politiek desalniettemin met pijn in haar hart. Natuurlijk vond ze het leuk als staatssecretaris op landelijk niveau zaken voor elkaar te krijgen. En ze had interessante en belangrijke dossiers onder haar hoede: de armoedebestrijding, de jeugdwerkloosheid en, misschien het meest in het oog springend, het AOW-dossier. Maar als staatssecretaris had ze veelal te maken met ambtenaren en bestuurders. Als wethouder kwam ze veel meer in contact met de mensen voor wie ze het deed. Omdat ze een handicap heeft en niet goed loopt, fietste ze door Den Haag op een tandem met ‘chauffeur’. ‘En dan kwamen er vaak mensen naast me fietsen. Geweldig vond ik dat. Ik ben geïnteresseerd in alle mensen, ik wil altijd weten wat iedereen drijft. En in de lokale politiek heb je daar uitgebreid gelegenheid voor.’

Wachtgeld

Dat het kabinet waar ze deel van uitmaakte uiteindelijk viel, maakt het extra jammer voor haar dat ze haar wethouderspost had moeten opgeven. Ze wilde het land graag veranderen, beter maken voor mensen aan de zelfkant van de samenleving. Juist daarom had ze de overstap gemaakt. Maar nu zit ze thuis. Lang is Klijnsma echter niet van plan om van haar wachtgeld gebruik te maken, zo laat ze weten. ‘Dat bedrag kan trouwens toch al wel een onsje minder.’ Met haar hoeft ze geen medelijden te hebben, vindt ze. Dáárvoor heeft ze in haar jaar als staatssecretaris te veel mensen gezien die veel moeite hadden met werk vinden, terwijl de vaste lasten gewoon doorliepen. ‘Dit zijn geen gemakkelijke tijden.’

Het doet haar denken aan de jaren tachtig, toen Klijnsma haar studie geschiedenis aan de RUG net had afgerond. ‘Ik heb ook mijn lesbevoegdheid gehaald. Nou, je wilt het niet geloven, maar op één vacature op een school kwamen soms wel 500 brieven. Daar kun je dan toch niets mee, als werkloze?’

Opvallend, zelfs als haar alma mater ter sprake komt, trekt ze eerst de werkgelegenheidskaart. Pas in

tweede instantie vertelt ze over haar tijd als nestrix in de Hoendiepflat. En over hoe graag ze nog in Groningen komt, waar haar vier zussen zijn blijven wonen. Maar haar eerste reflex was toch het roemen van de belangrijke werkgeversrol die de RUG in de provincie vervult. Het is duidelijk een erfenis van haar tijd als staatssecretaris van Sociale Zaken. Heeft ze ook aan haar wethoudersfuncties zulke stokpaardjes overgehouden?

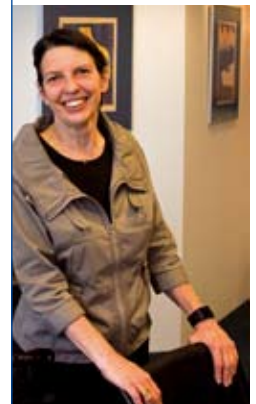
‘Ik denk het wel. Ik heb over de jaren natuurlijk verschillende portefeuilles gehad, neem bijvoorbeeld cultuur. Ik ben meteen nadat het kabinet gevallen was en ik dus weer tijd had, een paar keer naar het theater gegaan. Ik kan daar enorm van genieten. En ik wil ook dat anderen daarvan kunnen genieten, mensen met een kleine portemonnee of kinderen die dat van thuis niet meekrijgen. Dus dat moeten we die kinderen dan toch bieden? Ik vind cultuureducatie enorm belangrijk.’

Onvrede

Dat zijn precies de ‘linkse hobby’s’ waar Wilders, die met zijn PVV de tweede partij werd in haar Den Haag, korte metten mee wil maken. ‘Ja. En dat begrijp ik niet. Wilders heeft het steeds over het behouden van de cultuur van Nederland. Maar onze kunst is toch juist deel van onze Nederlandse cultuur? Mondriaan, Van Gogh, Rembrandt: dáár zijn wij groot mee geworden, dáár staan we internationaal om bekend.’

‘Dat wachtgeldbedrag van mij kan trouwens wel een onsje minder.’

Het doet haar verdriet dat Wilders zo in opmars is. Maar ze wil zijn kiezers niet veroordelen. ‘Ik heb een enorme interesse in mensen. Ik heb die interesse dus ook voor Wilders-stemmers. Ik wil ook weten wie zij zijn, wat hén drijft.’ Daarom is ze onlangs, vlak voor de gemeenteraadsverkiezingen, een poos in een winkelcentrum neergestreken. ‘In zo’n naoorlogse wijk als Paddepoel of Vinkhuizen. Ik ben daar in mijn rolstoel gewoon ergens gaan zitten. Mensen komen dan naar me toe en vertellen me hun verhaal. Dan merk ik dat ze een onvrede hebben die ze zelf ook niet goed onder woorden kunnen brengen. Maar die er wel zit. Daar moeten we oog voor hebben, kijken hoe we die mensen weer kunnen laten meedoen.’

Jetta Klijnsma (1957) studeerde sociaal-economische geschiedenis aan de RUG (1975-1983) en volgde daarna de opleiding hogere bestuursamtenaar aan de Bestuursacademie Zuid-Holland. Als student was zij redactie-lid van het historisch tijdschrift *Groniek* en bestuurslid van Gehandicapten Sportclub Groningen. Sinds 1982 was zij in Den Haag actief voor de PvdA. Aanvankelijk als medewerker van de Tweede Kamerfractie, daarna als gemeenteraadslid en wethouder van welzijn en volksgezondheid en later van financiën en cultuur. Eind 2008 stapte zij over naar het staatssecretariaat Sociale Zaken en Werkgelegenheid, dat zij vervulde tot de val van het kabinet op 23 februari 2010.

>> [vervolg op pagina 6](#)

'Maar als historica besef ik ook wel: dit gaat weer voorbij, het is het tijdsgewricht. Dat is het fijne van geschiedenis gestudeerd hebben, je kunt alle politieke situaties relativeren, zelfs als je er middenin staat. Dat je nog niet weet hóe het voorbij gaat, maar dat we wel weten dát het zal gebeuren.'

Opgeheven hoofd

Klijnsma vertelt een verhaal dat aansluit bij wat mensen van haar verwachten. Het is de boodschap waarmee de PvdA normaal gesproken de verkiezingen ingaat. Over sterkste schouders en oog voor iedereen. Maar komt die boodschap ook na de verkiezingen en na de coalitie-onderhandelingen nog voldoende eenduidig terug? Het lijkt vaak niet het geval. 'Dat is hét kenmerk van collegiaal bestuur, dat alle partijen geven en nemen. Ik denk altijd aan de foto die je na de coalitie-onderhandelingen maakt. Daar moet iedereen met opgeheven hoofd op kunnen staan. Iedereen moet denken: "Ik heb eruit gehaald wat erin zit, wat voor mijn partij belangrijk is, is hier bereikt". Dat is cruciaal, omdat je, in ons politieke systeem, daarna gewoon collega's bent en het met elkaar moet rooien.

Zo deden we dat in Den Haag bij de laatste college-onderhandelingen ook. Ik wilde per se meer geld voor armoedebestrijding, de VVD, één van de collegepartijen, wilde per se een lage OZB. Dus dat kwam er toen allebei.' Dat klinkt wat al te makkelijk. Want waar komt dan het geld vandaan? Klijnsma's antwoord is even kort als eerlijk: 'Als je besluiten wilt nemen, moet je keuzes maken. Als er geen geld is, dan haal je het ergens anders weg. Van de lantaarnpalen bijvoorbeeld of van de sport.'

Trêveszaal

Ze mag het concept collegiaal bestuur dan omarmen, ze heeft nu ook aan den lijve ondervonden hoe het kan mislopen. In het kabinet boterde het immers nauwelijks tussen het CDA en de PvdA. Wat ging er mis? 'Om te beginnen: het ging ook heel vaak wél goed tussen mensen van verschillende partijen. Ik heb bijvoorbeeld prima samengewerkt met "mijn" minister, Piet Hein Donner. En ook op andere departementen heb ik dat wel gezien.' Uiteindelijk houdt ze het er toch op dat het team het als team niet gered heeft. En daar wil ze het verder bij laten.

Of ze opnieuw een plek voor zichzelf ziet weggelegd in de Trêveszaal, weet ze nog niet. 'Daar ga ik pas na de verkiezingen over nadenken. Dat is echt zo, ik weet het nu nog niet. Ik wil graag een baan waar ik plezier in heb en daar heb ik nu nog niet goed zicht op. Veel mensen hebben me het advies gegeven om niet zomaar het eerste te doen wat op mijn pad komt. Daar ga ik maar eens naar luisteren.'

Dat ze na 9 juni opnieuw een maatschappelijke functie zal bekleden, ligt echter wel voor de hand. 'Ik pik het niet als mensen worden uitgesloten. Dat komt misschien door mijn handicap, maar ik pik het echt niet en wil daar wat tegen doen.' Maar stel nou dat ze op dat vlak niets vindt dat haar ligt, dan heeft ze nog een troef in handen. 'Ik heb altijd nog die lesbevoegdheid. Ik heb nog nooit voor de klas gestaan, dus wie weet. Geschiedenis blijft een prachtig vak.'

TEKST > FRANKA HUMMELS

FOTO PAG 4 > JOHN SCHAFFER / HOLLANDSE HOOGTE

FOTO PAG 5 > VINCENT MENTZEL / HOLLANDSE HOOGTE

Zwarts op wit

Scoren

De afgelopen decennia is de academische realiteit verzakelijk. Want hoe je het ook wendt of keert, de universiteiten concurreren tegenwoordig met elkaar. De Rijksuniversiteit Groningen is in een pittige strijd verwickeld. We lopen ons het vuur uit de sloffen om onderzoeksgelden binnen te halen, het beste onderwijs te geven, zo goed mogelijke wetenschappelijke prestaties te leveren en zo hoog mogelijk op de nationale en internationale ranglijsten van universiteiten en onderzoeksinstituten terecht te komen. Een competitie op wereldschaal. Zo wordt het tegenwoordig gespeeld.

Weet u, bij al deze wedijver draait het vooral om schaars talent. Als universiteit moeten we goede mensen zien aan te trekken, mooie transfers proberen te regelen, ernaar streven de goede mensen die hier al werken vast te houden en de minder goeden te laten gaan. Ik noem die transfers bewust, omdat het spel toch wel heel erg lijkt op dat van een topvoetbalclub. En vergeet de jeugdopleiding niet, eigen kweek is van levensbelang. Getalenteerde studenten moeten aan de RUG willen studeren, het onderwijs moet aantrekkelijk voor ze zijn.

Om toptransfers mogelijk te maken, hebben we afgelopen jaar de *University of Groningen Endowed Chairs* in het leven geroepen, negen eervolle leerstoelen voor de allerbeste wetenschappers. Voor elke faculteit een internationale topper, een veelbelovende *Spielmacher*, iemand die lijnen uitzet op het speelveld. Meer nog, iemand die ook verder dan zijn speelveld kijkt. De laatste jaren hebben we al allerlei talent in huis gehaald. Zo werven we via de *Rosalind Franklin Fellowships* veelbelovende vrouwelijke onderzoekers. Bij het aanvragen van onderzoekssubsidies blijken ze het opvallend goed te doen. Allemaal doelpunten. Of ten minste scoringskansen.

De laatste paar jaren is de Groningse universiteit flink gestegen in de internationale rankings. Binnenkort willen we met de meeste vakgebieden in de mondiale top honderd zitten. Dat lijkt me haalbaar. Toch denk ik dat als je inzet op de top, je niet voor de top honderd moet gaan, maar voor de hoogste plek. Je moet alle bescheidenheid durven afleggen. Ik zie het wel zitten dat er deze eeuw nog een Nobelprijs naar de RUG komt. Hoe we onze degens met andere universiteiten zullen kruisen, staat beschreven in wat we het *Strategisch plan 2010-2015, naar 400*

jaar passie & prestatie genoemd hebben. Het maakt gewag van onze ideeën over wat de universiteit in de verzakelijkte academische realiteit te doen staat. Ik zal u niet vermoeien met de details. Als u erin geïnteresseerd bent, kunt u het via internet raadplegen. Wel wil ik nog kwijt dat de kern van de zaak helemaal niet zakelijk is. Wat die kern inhoudt, merk je meteen als je met onze toponderzoekers spreekt en onder de indruk raakt van het vuur waarmee ze over hun vak spreken. Geweldig inspirerend, soms vliegen de vonken ervan af. Daar kan geen voetbal tegenop.

> www.rug.nl/strategie

Prof. dr. Frans Zwarts
rector magnificus

TEKST > EDZARD KROL

Ze lopen hier met een 'dopie' glimlach

Oud-geschiedenisstudent **Ruben Vellenga** (28) woont sinds een paar maanden op de Salomonseilanden. Honiara, de hoofdstad van de eilandengroep, is meer dan 30 uur vliegen van Schiphol. Hoe is Vellenga op deze afgelegen plek terecht gekomen? De telefoonverbinding is zoals je verwacht: krakend en met vertraging.

'Het begon, gek genoeg, in Albanië. In januari 2006 ging ik stage lopen bij de Nederlandse ambassade in Tirana. Door mijn scriptie over Kosovo raakte ik geïnteresseerd in het gebied. De stage vergrootte die interesse alleen maar en ik kreeg een baan bij Terre des Hommes. Wat begon als een stage van vijf maanden, werd vier jaar wonen en werken in Albanië.' De RUG-alumnus is vol passie als hij over het, door velen vergeten, Europese land praat. 'Ik ben jaren verliefd op Albanië geweest. Het was genieten: een ongelooflijk mooi land met fantastische mensen.'

Het was niet alleen liefde voor het land die Vellenga zo lang in Tirana hield. Hij kwam er ook de Australische Kris tegen. Zij vond het na een paar jaar Europa tijd om wat dichterbij huis te gaan wonen en Vellenga had wel weer zin in een nieuw avontuur. 'We vonden allebei een baan op de Salomonseilanden.'

De Salomonseilanden werden pas in 1978 onafhankelijk en nog steeds is de Britse koningin Elizabeth het officiële staatshoofd. Het is een land van een half miljoen inwoners op bijna 1000 eilanden, zo'n 1000 kilometer ten oosten van Papoea Nieuw-Guinea. De korte geschiedenis als onafhankelijk land wordt gekenmerkt door etnische onlusten en slecht bestuur. In 2003 was de binnenlandse situatie zo nijpend dat premier Alan Kemakeza de hulp van het Australische leger inriep. De orde werd hersteld en onder leiding van de Australiërs probeert een regionale vredesmissie 'law and order' op de Salomonseilanden te herstellen.

Onder deze omstandigheden werkt Vellenga voor de UNDP (United Nations Development Programme), de ontwikkelingsorganisatie van de VN. Hij helpt de provinciale overheid haar positie en capaciteiten te versterken. 'Dat begint met het opzetten van wetgeving en zorgen dat inkomsten en uitgaven op een goede manier worden begroot en geïnves-

teerd. Basale dingen, maar nodig in dit straatarme land, zonder traditie van goed bestuur.'

'De clichés over een eilandengroep midden in de Stille Oceaan kloppen,' beaamt Vellenga. 'De stranden zijn prachtig, de natuur wild en het klimaat exotisch. Maar er is ook een andere kant: de Salomonseilanden behoren tot de minst ontwikkelde landen ter wereld. Onderwijs en gezondheidszorg staan op een ontzettend laag niveau, de meeste mensen wonen in zelfgemaakte hutjes. Het meeste geld wordt verdiend aan het kappen van bossen, maar dat gebeurt zonder enig beleid. Kortom, het is armoe troef.'

Toch geniet hij van de cultuur in het voor de meeste Nederlanders onbekende land. 'Veel mensen lopen hier met een "dopie" glimlach over straat, niet gewoon omdat ze vrolijk zijn, maar dankzij de betelnoot waarop zij kauwen. Een plant met een hallucinerende werking.' Ook de 'stories'-cultuur op de eilanden bezorgt Vellenga veel plezier. 'Er worden constant verhalen en wijsheden uitgewisseld over waar je het beste kunt vissen of hoe je je tuin het mooist krijgt. Fantastisch om naar te luisteren.'

Vellenga en zijn Australische vriendin wonen niet in Honiara, maar in provinciehoofdstad Kirakira. Geen plek waar je veel andere expats tegenkomt. Het zorgt ervoor dat ze een heel ander leven leiden dan ze gewend waren. 'Ik zit natuurlijk fysiek erg ver weg van familie en vrienden en omdat de communicatie moeilijk is, lijkt het alleen nog maar verder weg. Vrienden zullen niet zomaar op bezoek komen.' Toch is Vellenga niet van plan snel weg te gaan. 'Mijn verliefdheid op Albanië is over gegaan in houden van. Er is dus plaats voor een nieuwe liefde en de Salomonseilanden roepen zeker gevoelens op...'

TEKST > LODEWIJK HEKKING

Artemisia tegen malaria? Planten als medicijn: een beeld van alternatieve natuurgenezers en kruidenvrouwtjes doemt op. Ten onrechte, zo stelt professor Oliver Kayser. Hij ziet planten als belangrijke bron van nieuwe geneesmiddelen. 'Geneeskrachtige planten zijn al duizenden jaren in gebruik, het resultaat van een enorme *clinical trial*. Die kennis moeten we benutten.'

De groene apotheek

Artemisia annua

De link tussen geneeskrachtige plantstoffen en alternatieve geneespraktijken is snel gelegd.

Hoogleraar farmaceutische biologie Oliver Kayser verwerpt dit beeld echter onmiddellijk: 'Veel moderne geneesmiddelen vinden hun oorsprong juist in planten. Maar liefst veertig procent van de synthetische geneesmiddelen is afgeleid van plantstoffen. Denk aan opiaten als morfine en codeïne.' Ook lifestyle-medicijnen op basis van plantextracten overspoelen de markt. Afslankmiddelen met Hoodia-extract zijn nu erg populair. Deze producten gaan terug op eeuwenoude tradities van Bosjesmannen in Namibië. Kayser: 'Die mensen trokken dagenlang door de Kalahariwoestijn zonder voedsel. Ze ontdekten dat een vetplant, *Hoodia gordonii*, hun hongergevoel hielp onderdrukken.'

Kayser zoekt specifiek naar planten die bekend staan vanwege hun geneeskrachtige werking en waarvan de werkzame stof kostbaar is. 'De werkzame stof in geneesmiddelen is chemisch vaak complex en daardoor duur om organisch te synthetiseren. Planten maken de stof op een efficiënte manier', zegt Kayser. 'We proberen die efficiënte productieroute uit de plant te halen en in micro-organismen te zetten. In plaats van vele hectares planten of dure organische productie zijn vaten met bacterie- of schimmelcultures dan voldoende om het geneesmiddel in handen te krijgen.'

Fluitenkruid

Zo werkt Kayser momenteel aan een stof tegen kanker, podofyllotoxine, die van nature in voetblad zit. In het wild staat deze plant in de Himalaya, maar inmiddels is de vraag naar voetblad zo groot dat daar bijna geen voetblad meer te vinden is. Dichter bij huis blijkt fluitenkruid een stof te maken die maar een klein beetje verschilt van podofyllotoxine. 'Alleen de laatste stap in de synthese ontbreekt', vertelt Kayser. 'Die ontbrekende schakel proberen we nu toe te voegen, zodat fluitenkruid podofyllotoxine gaat produceren. Uiteindelijk hoop ik ook deze productie over te zetten naar micro-organismen.'

‘Artemisia groeit als onkruid. Een prettige eigenschap in dit geval.’

Malaria

Een andere belangrijke plant in de onderzoeksgroep van Kayser is *Artemisia annua*, oftewel zomeralsem. Op het eerste gezicht een weinig bijzondere plant: groen, varenachtig blad en gele bloemen. De stof artemisinine die de zomeralsem produceert, maakt het gewas pas interessant. In China is de plant al honderden jaren bekend vanwege werkzaamheid tegen koorts. Maar in de jaren zeventig ontdekten wetenschappers dat de plant ook werkt tegen malaria.

Jaarlijks overlijden anderhalf miljoen mensen aan malaria, voornamelijk in Afrika en Azië. In de strijd tegen malaria-infecties en de toenemende resistentie van de ziekteverwekker is artemisinine een van de laatste nog werkende middelen. Maar de huidige behandeling kent een groot probleem, aldus Kayser: ‘Artemisinine is een ingewikkeld molecuul om te produceren en daardoor erg kostbaar: een antimalaria-tablet kost zo’n twee euro, waarvan bijna anderhalf voor rekening komt van artemisinine. De infectiedruk in Afrikaanse landen is zo hoog dat drie tabletten per dag vaak noodzakelijk zijn voor een effectieve behandeling. Een onbetaalbare aangelegenheid voor veruit de meeste Afrikanen.’

Proeftuin

Artemisiaplanten kunnen in de derde wereld volgens Kayser een belangrijke rol spelen bij het bestrijden van malaria. ‘Wij ontwikkelen hier nu een plant met een zo hoog mogelijke concentratie artemisinine en een methode om daarvan een goed extract te maken. De bedoeling is dat de bevolking daar uiteindelijk zelf artemisia kweekt en tot extract verwerkt.’ Voordeel is ook dat artemisinine in plantenextract veel beter werkt dan de pure vorm die in malariapillen zit. Andere stoffen uit de plant zorgen namelijk voor een betere opname in het maag-darmkanaal.

Kayser hoopt dat de lokale productie van artemisia-extract snel van de grond kan komen. Hij wijst naar een foto van een proefveld met artemisiaplanten op zijn prikbord: ‘In het Friese Buitenpost, bij de Kruidhof, hebben we een proeftuin en in Gambia loopt al een pilotproject. Dat gaat heel goed: artemisia groeit als onkruid. Een prettige eigenschap in dit geval.’ In Gambia staan de Groningse artemisiaplanten direct achter de apotheek. ‘We willen de mensen daar opleiden, zodat ze straks zelf de planten telen en artemisia-extract gaan produceren.’

Aan de Universiteit Gent, waar de RUG een samenwerkingsverband mee heeft, zoeken onderzoekers eveneens naar een goed artemisinine-extract, maar dan als middel

tegen tumorontwikkeling. Kayser legt uit: ‘Van artemisinine is bekend dat het werkzaam is tegen kanker, maar het is niet als zodanig geregistreerd. Gevolg is een florerende zwarte handel op internet in artemisininetabletten en artemisiablaadjes. Maar daar zit geen of maar een heel laag percentage artemisinine in.’

Op het gebied van plantstoffen met antikankerwerking is volgens Kayser nog een wereld te ontdekken: ‘Veel plantstoffen blijken effecten te hebben op hoe erfelijke informatie tot uiting komt, in vakjargon epigenetische werking genoemd. Van die werking is nog bijna niets bekend, maar het lijkt erop dat deze stoffen in de mens een belangrijke factor bij tumorgroei zijn. Die epigenetica is dan ook aan de RUG een nieuw en interessant onderzoeksgebied.’

Sint-Janskruid

Naast de vele succesverhalen van geneeskrachtige planten zijn er ook twijfelachtige producten op de markt, erkent Kayser. Ginseng bijvoorbeeld. Of ginseng echt actief is, valt nog te bezien, aldus Kayser. De achterliggende theorie blijkt in ieder geval dubieus: volgens de Chinese kruideneeskunst bezitten niet alle ginsengwortels automatisch de veronderstelde geneeskrachtige werking. ‘Ze moeten het menselijk lichaam symboliseren. Alleen wortels met vier vertakkingen zouden werkzaam zijn: twee armpjes en twee beentjes. De onvertakte wortels gaan naar Europa’, vertelt Kayser lachend.

Naast onschuldige preparaten liggen er volgens Kayser ook producten met vervelende bijwerkingen in de schappen. ‘Bij allerlei winkels vind je ze, middelen die interacties aangaan met andere medicijnen. Dat kan gevaarlijke situaties opleveren. Een goed voorbeeld is Sint-Janskruid. Ze verkopen het als middel tegen depressiviteit, maar het versnelt tegelijkertijd de afbraak van de werkzame stof in de anticonceptiepil. Of *Ginkgo biloba* dat in hoge dosis tot epileptische aanvallen kan leiden.’

‘Alles heeft altijd twee kanten’, zegt Kayser. ‘Je moet alert zijn. Plantgeneesmiddelen hebben, net als organische geneesmiddelen, ook bijwerkingen en problemen. Maar planten zijn zo ontzettend mooi om te onderzoeken. De kennis over al die geneeskrachtige kruiden, die in duizenden jaren is opgebouwd, moeten we benutten.’

TEKST > DOUWE VAN DER TUIN

Oliver Kayser

(1967) is afkomstig uit Duitsland. Hij studeerde farmacie aan de universiteit van Münster en promoveerde aan de universiteit van Berlijn. Sinds 2004 is Kayser verbonden aan de vakgroep farmaceutische biologie van de RUG, vanaf 2007 als hoogleraar biosynthese van natuurlijke producten. Kayser is een van de oprichters van de stichting ‘Artemisia For All’.

Christien Boomsma (1969) / geschiedenis (1993)

De heks van de bibliotheek

Kinderboek (10+). Meisje ontdekt op oude bibliotheekzolder een geheim en belandt in een magische wereld.

> www.christienboomsma.nl
> € 13,95

Paul Brand (1961) / geneeskunde (1987)

Impact Factor

Medische thriller in Brands wereld van het medisch onderzoek.

> www.nieuwamsterdam.nl > € 17,50

Elly Engelkes (1942) / geneeskunde (1971)

Tropenjaren tellen dubbel

Leven en werken als arts in Nigeria

> www.mijn-eigenboek.nl > € 19,50

Edu Groenewoud (ps.: Douwe Geeron) (1953) /

rechten (1986)

2 heren op stap

Een voetreis door het Ierse Kerry County

> www.ako.nl > € 17,95

Menno Haanstra (1977) / bedrijfskunde (2005)

Jan Ykema

Pikstart, verslaving en comeback van een hypersprinter.

> www.jan-ykema.nl > € 19,90

Roelf Reinders (1971) / geschiedenis en journalistiek (1995)

Heen en weer op het Hogeland

Dagboek van een treinforesns tussen Uithuizen en Groningen

> www.gegarandeerdonregelmatig.nl > € 14,50

Dylan van Rijsbergen (1975) / alpha-informatica (1998)

Het onbehagen van de man

De man moet uit het keurslijf van het 'echte mannen'cliché

> www.augustus.nl > € 15,-

Freek Staps (1976) / geschiedenis en journalistiek (2001)

Meer Meer Minder

Amerikanen over hun grote crisis.

> www.athenaeum.nl > € 17,50

Olaf Stomp (1963) / onderwijskunde (1988)

Kropswolde

Ontmoeting tussen nieuwkomers en hun autochtone burens.

www.scrivare.nl > € 9,90

Onbekommerd luiieren

'Geen herinnering is zo prangend als die aan het onbekommerd luiieren op het balkon van Mutua Fides, de sociëteit van Vindicat, met uitzicht op de Grote Markt. In leren fauteuils zaten we daar, een select gezelschap van mannen, drank en tabak onder handbereik. Op de hoek zat toen ook al een snackbar. Toen ik studeerde werden er voor het eerst vrouwen toegelaten, maar die zaten niet bij ons op het balkon. Het selecteerde zichzelf uit. Overigens zonder opzet en speciale bedoelingen.

's Ochtends, bij opkomst van de zon, zag je vanaf dat balkon de werkbijen naar hun activiteit gaan. Wij waren lui zonder schaamte en onrust, dat stond model voor genot. Het kon makkelijk. De studie kwam me aanwaaien.

In de zomer lag ik overdag aan de Papiermolen. Ook een eldoradootje. Laat op de avond ging ik naar Mutua Fides en daar zat ik dan tot een uur of negen de volgende dag. Dan ging ik naar huis en probeerde in slaap te geraken. Vier jaar heb ik over de studie gedaan. Maar de middelbare school had negen jaar geduurd. Ik spijbelde, vond het buiten spannender dan binnen, maakte ruzie met bovengestelden. Ik ben niet geschikt voor de opsluiting. Ik kijk met weemoed terug op die dagen van vergetelheid en onbeweeglijkheid op dat balkon.

Nu ben ook ik slaaf van mijn eigen activiteit. Braafheid, werklust en aanzien verschaffen mij nu de suggestie van genot. Daar moet ik het mee doen. Ik ben de dupe geworden van de horzel van de eierzucht.'

Groningen. Universiteit. Maar ook talloze straten, huizen, bruggen, pleinen met herinneringen daaraan vast. Bekende oud-RUG-studenten vertellen over hun speciale plek.

Theo Hiddema (1944)

> advocaat en procureur; bekend van spraakmakende zaken; verdedigde bijvoorbeeld de weduwe Rost van Tonningen en de vrouw uit de Bende van Venlo;
> studeerde van 1970 tot 1974 rechten
> speciale plek: Het balkon van Vindicat
> www.mrhiddema.nl

TEKST >

ELLIS ELLENBROEK

FOTO >

ELMER SPAARGAREN

HET BALKON VAN VINDICAT

Mexico viert dit jaar dubbel feest. Tweehonderd jaar geleden werd het land onafhankelijk, honderd jaar geleden brak de revolutie uit. Het is een land van oneindige diversiteit, weet buitengewoon hoogleraar Mexicanistiek Wil Pansters (50). Een land van drugs, griep, tequila... en een heleboel meer.

Mexico...

‘Een diepe, eigen wereld van cultuur en geschiedenis, die je niet zomaar eventjes begrijpt’

Zelf vinden de Mexicanen dat ze een imago-probleem hebben. Jazeker, hun land is in de greep van het narcogeweld. Drugskartels strijden onderling en met politie en leger om hun aanvoerroutes naar de VS. Bij die strijd vielen alleen het afgelopen jaar al zo'n 7.500 doden: gemiddeld meer dan twintig per dag. Maar Mexico is ook het mooiste land ter wereld, met een van de oudste beschavingen, de prachtigste stranden en de schitterendste natuur. En hoofdstad Mexico City is misschien wel de grootste stad ter wereld.

FOTO BERT JANSSEN

Wil Pansters, bijzonder hoogleraar Latijns-Amerika, in het bijzonder Mexico, in Groningen en universitair hoofddocent in Utrecht, is het roerend met de Mexicanen eens. Als promovendus in de antropologie raakte hij in de jaren tachtig in Mexico verzeild en sindsdien heeft het land hem niet meer losgelaten. ‘De geuren en de kleuren van het land zitten in me. Natuurlijk, in sommige gebieden heerst een oorlogachtige sfeer, met tanks en militairen op straat. Vooral aan de grens met de VS is veel geweld. Maar Mexico is gróótt hoor! Ik ga er gewoon met mijn dochter op vakantie. En wij zijn niet de enigen. Elke dag gaat er een bomvolle Boeing 747 rechtstreeks van Amsterdam naar Mexico Stad.’

Volksfeest

2010 is een bijzonder jaar voor de Mexicanen, een *bicentenario*. Met lange militaire defilés, veel vlagvertoon en presidentiële toespraken wordt gevierd dat honderd jaar geleden de Mexicaanse revolutie uitbrak en het volk democratie en sociale rechtvaardigheid begon te eisen. 20 november is de dag van de revolutie. Maar het echte volksfeest barst al in de nacht van 15 september los, dan is het precies tweehonderd jaar geleden dat Mexico onafhankelijk werd van kolonisator Spanje. Tot 1810 werd het land driehonderd jaar lang vanuit Spanje bestuurd. Het was hét belangrijkste koloniale wingewest.

Na de onafhankelijkheid van Spanje was Mexico bijna honderd jaar lang in de greep van oorlogen en dictators. De revolutie in 1910 was bedoeld om *sufragio efectivo*, effectief kiesrecht, en sociale gerechtigheid af te dwingen, maar leidde ook tot zo'n dertig jaar van totale ontwrichting. Pansters: ‘Iedereen vocht tegen iedereen, op een gegeven moment. Tien procent van de bevolking kwam om het leven, is de schatting. Sindsdien zijn de machthebbers doodsbang voor rebellie. Alles wat daarop lijkt, drukken ze de kop in. Het volk dat de revolutie gedragen heeft, kun je zeggen, is er het voornaamste slachtoffer van geworden.’

Tequila en mariachi

De Mexicaanse griep, de tequila en de mariachimuziek – en verder? Wat hebben Mexico en de rest van Latijns-

FOTO: ROBERT MULDER

Amerika de wereld gebracht? Tot in de jaren zeventig was er in het westen veel belangstelling voor die vraag. Zeker socialistisch georiënteerde jongeren identificeerden zich sterk met de onderdrukte volkeren onder de generaalsregimes in landen als Mexico, Nicaragua en Peru. De kranten stonden vol Latijns-Amerikaanse verhalen en Nederlandse wetenschappers 'floten hun deuntje aardig mee' in de internationale discussies, weet Pansters. Maar vanaf '89 werd de westerse blik meer naar het voormalige Oostblok getrokken. Sinds twee vliegtuigen zich in het New Yorkse World Trade Center boorden, is het met de media-aandacht voor Latijns-Amerika helemaal treurig gestemd. Zelfs het staatsbezoek aan Mexico van Beatrix, Willem-Alexander en Máxima, eind 2009, genereerde nauwelijks belangstelling.

Westerlingen zijn nu vooral nog geïnteresseerd in Mexico als er driehonderd tegenstanders van een drugsbaron in zoutzuurbassins zijn opgelost, als er in 'moordstad' Juarez weer een serie vrouwenlijken is gevonden, of bij andere griezelverhalen. Bijzonder jammer, vindt Pansters het. 'Amerikaanse zenders als CNN en FOX hebben het over *war on our doorstep* en *chaos in our backyard*. Die berichtgeving wordt voor een deel in Nederland overgenomen. Oók omdat er nauwelijks nog correspondenten in de regio zitten.'

Oneindige diversiteit

En dat terwijl Mexico zo'n ongelooflijk divers en bereikbaar land is. Een land met meer dan 110 miljoen inwoners nota bene. Een van de belangrijkste economieën ter wereld. Een cultureel laboratorium van de eerste orde.

Pansters: 'Wij Nederlanders maken ons nu een paar jaar zorgen over ons multiculturele drama. De Mexicanen worstelen al éeuwen met de verhouding tussen de inheemse bevolking, de mestiezen en andere etnische groepen.' Wijzen op de oneindige diversiteit, de culturele rijkdom en de interessante politieke dynamiek van het land, dat is volgens Pansters zijn taak als wetenschapper. 'Ze mogen in Mexico ook Starbucks en McDonalds hebben, toch gaat achter die "Westerse" gevel een heel eigen samenleving schuil. Een diepe, eigen wereld van cultuur en geschiedenis, die je niet zomaar eventjes begrijpt.'

Maar wordt de Mexicanist er dan niet droevig van, of cynisch zelfs, dat elk gesprek over Mexico vroeg of laat over drugs en geweld gaat? En dat de democratie in het land ook honderd jaar na de revolutie nog maar zo weinig vlees op de botten heeft? Pansters: 'Ik word geregeld weemoedig van het lot van Mexico. Als je, zoals de Mexicaanse bevolking, grote offers brengt in de strijd om politieke verandering en rechtvaardigheid, maar steeds tegen een muur aan loopt, kun je daar behoorlijk cynisch van worden.' Als wetenschapper heeft hij een iets comfortabeler positie, glimlacht hij. 'Al die continuïteiten maken zo'n land voor ons alleen maar interessanter, in feite. Want het is veel moeilijker om te begrijpen waarom maatschappijen niet veranderen, dan hoe ze wel veranderen. Het gaat er om dat je alle mogelijke cynisme om weet te zetten in de juiste vragen.'

TEKST > RALPH AARNOUT

Het Mexico Studie Centrum

van de RUG (Centro de Estudios Mexicanos; CEM) brengt sinds 1992 al het Groninger onderzoek naar Mexico samen. Het centrum staat sinds 2008 onder leiding van prof. dr. Wil Pansters. Het heeft vooral aandacht voor geschiedenis, taal en cultuur, maar binnen het centrum houden ook politicologen, economen en geografen zich met het Midden-Amerikaanse land bezig. Het CEM werkt samen met wetenschappelijke instituten in binnen- en buitenland, maar organiseert ook tentoonstellingen en uitwisselingsprojecten voor kunstenaars. Jaarlijks gaan vanuit Groningen tientallen studenten en onderzoekers voor studie of onderzoek naar Mexico.

Nieuwe columnist

Steven van de Vijver verzorgt het komende jaar de column in de *Broerstraat 5*. Hij is daarmee de opvolger van publiciste Heleen Mees, oud-UK-hoofdredacteur in Marokko Greta Riemersma en journalist Roger Cohen. Van de Vijver (1977) studeerde medicijnen aan de RUG en werkte onder meer als tropenarts in Baraka in Congo voor de organisatie Artsen zonder Grenzen. Daarover schreef hij het boek *Afrika is besmettelijk* (2008). Naar aanleiding daarvan interviewden wij hem destijds in het decembernummer van 2008 (www.rug.nl/broerstraat5). Reeds als 24-jarige student raakte Van de Vijver gefascineerd door personen die hun dromen weten waar te maken en boven zichzelf kunnen uitstijgen. Dat leidde in 2009 tot de publicatie *Moderne helden*, gesprekken met elf bijzondere mensen, onder wie een Nobelprijswinnaar, een Olympisch kampioen, de eerste beklimmer van de Mount Everest en 's werelds beste kok. In deze interviews probeert Van de Vijver een rode draad te vinden in al deze levens: waarom zijn juist zij erin geslaagd om hun dromen waar te maken? De RUG-alumnus is tevens columnist van het dagblad *Het Parool*. Zijn eerste column in de *Broerstraat 5* staat hiernaast afgedrukt.
> <http://modernehelden.nl/>

Uitreiking Aletta Jacobs Prijs 2010 aan Neelie Kroes

Op 8 maart 2010 reikte de Rijksuniversiteit Groningen de Aletta Jacobs Prijs uit aan Neelie Kroes, Eurocommissaris Digitale Agenda en een van de zeven vice-voorzitters van de Europese Commissie. Zij kreeg de prijs vanwege de grote maatschappelijke draagwijdte van haar werk en de evidente voorbeeldfunctie voor vrouwen, die zij vervult op soms unieke en vaak machtige posities. Daarmee handelt zij in de geest van Aletta Jacobs.

Toen haar tijdens het feestelijke programma rond de uitreiking van de prijs gevraagd werd of het haar geen kick gaf boetes uit te delen aan machtigen der aarde als Bill Gates, antwoordde Kroes: 'Ik zal de dag prijzen dat dat niet meer nodig is. Dat men zich aan de regels houdt, want dan pas ben je met oplossingen bezig.'

Neelie Kroes studeerde economie aan de Economische Hogeschool Rotterdam, de huidige Erasmus Universiteit. Zij was onder meer lid van de Tweede Kamer, staatssecretaris van verkeerszaken in het eerste kabinet Van Agt en minister van Verkeer en Waterstaat in de kabinetten Lubbers I en Lubbers II, president van businessschool Nyenrode, tegenwoordig Nyenrode Business Universiteit en Eurocommissaris Mededinging.

Tijdens de middag van de uitreiking in de Aula van het Academiegebouw zijn video-opnames gemaakt. Deze zijn, inclusief het boeiende en openhartige dankwoord van Kroes, te vinden op > www.rug.nl/Corporate/universiteit/feitenEnCijfers/prijzenPenningen/NeelieKroes

Pronkjewail in golden raand

'Mama, vergeet niet om Groningen op de eerste plek van mijn voorkeurslijst te zetten.' En toen viel de telefoonverbinding tussen Bolivia en Nederland weg, m'n geld was op. Het was voorjaar 1996 en ik reisde door Zuid-Amerika nadat ik uitgeloot was voor de geneeskundestudie. Ik had het jaar ervoor mijn eind-examen in Haarlem gehaald en het lag in de lijn van de verwachtingen om samen met

mijn vrienden te studeren in Amsterdam. Maar de reis door de Andes (was het de coca of de ijle lucht?) had mij doen kiezen voor Groningen, terwijl ik nog nooit in die stad geweest was. Het was een gouden keuze.

Een half jaar later liep ik met mijn rugzak langs het Peerd van ome Loeks en voelde me direct thuis. Alleen al die drie uur durende treinreis langs eindeloze weilanden, bossen en hunebedden bevestigde mijn keuze dat dit een mooi avontuur zou gaan worden. Die lange treinreizen mis ik trouwens nog steeds. Nooit heb ik zoveel boeken gelezen als in mijn periode in Groningen en dat heeft zeker met de locatie te maken. Even voor de verjaardag van een vriend heen en weer naar Amsterdam; en er was weer een boek uit.

Groningen was vier jaar lang mijn laboratorium voor persoonlijke ontwikkeling. Het was een stad die groot genoeg is om al je zintuigen te prikkelen, maar klein genoeg om overzicht te houden. Er kwamen internationaal gerenommeerde artiesten op bezoek, maar wel met een frequentie dat je elk optreden intens waardeerde. Er waren verschillende exotische keukens in de stad vertegenwoordigd, maar precies zoveel dat je ze allemaal kon proeven. Er was slechts één smaakvolle bioscoop (in de Poelestraat) maar daar draaiden dan ook wel de beste films van alle continenten. Heel gedoseerd werden alle culturele hapjes voorgeschoteld, waardoor je je eigen smaak kon opbouwen. En gelukkig was er ook weer niet zoveel afleiding dat je je studie niet in afzienbare tijd kon afronden. Dus na vier jaren passeerde ik met mijn rugzak weer het Peerd van ome Loeks, maar door de intensiteit van deze periode heb ik nog jaren de Groningse identiteit aangehouden.

Groningen was precies de plek waarover ik in Bolivia had gedroomd dat die mijn studentenstad zou worden. Een kleine schat met een gouden rand die ik voor de rest van mijn leven met me meedraag.

De dag na de veiling van 163 werken uit de Peter Stuyvesant-collectie zindert het nog na bij Sotheby's Amsterdam. De verkochte schilderijen hangen her en der, klaar om verpakt te worden voor de nieuwe eigenaars. Directeur en veilingmeester **Mark Grol** (40) geniet na van het succes: de veiling op 8 maart bracht maar liefst 13,5 miljoen euro op. Ruim drie keer zoveel als verwacht. 'De vlam sloeg in de pan. Dat is de droom van iedere veilingmeester.'

Vlam in de pan

Mark Grol voor een Karel Appel

Dat hij zijn brood zou gaan verdienen in de kunstwereld wist alumnus Mark Grol al toen hij als student Kunstgeschiedenis bij veilinghuis Van den Hende in Groningen zilveren lepeltjes sorteerde en schilderijen ophing. 'Die studie was breed opgezet en bood daarvoor heel goed inzicht in kunst', zegt Grol. 'Bovendien heb ik in mijn werk nog steeds heel veel aan de contacten die ik in Groningen heb opgedaan.'

Sotheby's

Hij werkte in Amsterdam, Duitsland en Londen voor Sotheby's en zette een kunsthandel op in Hongkong. Eenmaal weer in Nederland ging hij terug naar Sotheby's Amsterdam, waar hij zich bezighield met schilderijen en decoratieve kunst. Vier jaar geleden werd hij er directeur en sindsdien richt hij zich alleen nog op schilderijen, zijn echte passie. Die koers geldt niet alleen voor hemzelf, maar voor het hele bedrijf. 'Onze focus ligt op schilderijen van hoge kwaliteit. Liever een dure Karel Appel die je prachtig vindt,

dan tien schilderijen die samen net zoveel kosten, maar je veel minder doen. Dat advies geef ik altijd.' Dat zoveel mensen nog steeds dure schilderijen kopen, verbaast hem niets. 'Als je zo'n groot vermogen hebt dat je een paar honderd-duizend euro's neertelt voor een schilderij, dan ben je misschien wel geraakt door de crisis, maar heb je er niet echt onder te lijden. Ook voor verkopers is dit een goede tijd: het aanbod is kleiner – omdat veel aanbieders, onterecht, het tijdstip niet geschikt achten – en daardoor brengen werken een hogere prijs op.'

Het werk als veilingmeester bevalt hem uitstekend. Hij bespeelt zijn publiek, zweept de mensen op en verleidt hen met zijn enthousiasme om door te gaan met bieden. 'Het klopt, dat je van toneelspelen moet houden om dit goed te doen. Als je sloom staat te veilen, dut de zaal in.' Van alle veilingen die hij er op heeft zitten, was die van 8 maart wel heel bijzonder. Het ene na het andere kunstwerk vloog de deur uit. 'Het was fantastisch. De zaal pulde uit en we moesten doorgaan tot middernacht. Neem het werk van Kippenberger, *Het Dinosauriër-ei*. Dat heeft bijna een miljoen opgeleverd.'

Kunst in de fabriek

Lange tijd hing de collectie in de hallen van de sigarettfabriek van Peter Stuyvesant in Zevenaar. Grol: 'Toenmalig directeur Alexander Orlow vond die hallen maar saai en vroeg dertien kunstenaars om een groot kleurrijk schilderij te maken. Die liet hij in 1962 in één nacht ophangen. De werknemers moesten er wel aan wennen, maar geleidelijk bleek dat de aanwezigheid van kunst goed was voor het werkplezier en de productie. Zo is de collectie gegroeid, totdat de fabriek werd gesloten en de werken werden opgeslagen.' Hoewel kunstkenners het betreuren dat de collectie niet bij elkaar is gebleven, was er niemand die een bod deed dat hoog genoeg was voor het totaal.' De Nederlandse museumwereld was ook massaal aanwezig en krijgt een nog onbekend deel van de opbrengst. Grol relateert de treurnis over het uiteenvallen van de collectie: 'Bijna alle werken zijn verkocht aan met name particulieren in binnen- en buitenland. Misschien dat er een particulier tussen zit die hiermee een eigen collectie gaat starten.'

TEKST > **MARJAN BROUWERS**

FOTO > **SOTHEBY'S AMSTERDAM**

De drieteenstrandloper, een boek waard

Jeroen Reneerkens bestudeert de drieteenstrandloper, een klein strandvogeltje dat de halve wereld overvliegt tussen Arctisch broed- en tropisch overwinteringsgebied. Natuurjournalist en alumnus **Koos Dijksterhuis** vergezelde Reneerkens op diens onderzoeksexpedities en schreef er het boek *Een Groenlander in Afrika* over.

Ik kende Jeroen van artikelen die ik over zijn promotieonderzoek schreef in het *NRC Handelsblad*, vertelt Koos Dijksterhuis. Het klikte. Ik ben een vogelaar, maar schrijf vooral graag over vogels. Na nog wat vaker contact met Jeroen te hebben gehad vroeg ik dan ook of het niet eens tijd werd dat er weer een Koos mee ging naar Mauretanië. Daarmee refereerde ik aan de schrijver Koos van Zomeren. Van Zomeren ging in de jaren zeventig mee op onderzoeksexpedities met Jeroens promotor, Theunis Piersma.

Ook volgens Jeroen Reneerkens, die bij Dierecologie onderzoek doet naar trekvogels, klikte het goed tussen hem en de journalist en hij stemde in met het plan. Reneerkens: 'Ik ben er wel redelijk naïef aan begonnen. Pas toen Koos voor het eerst mee ging, merkte ik dat ik op mijn woorden moest passen. Een journalist schrijft alles op; ook mijn klunzigheden. Maar ik kon er niet meer onderuit. Gelukkig is Koos gemakkelijk in de omgang en kunnen we prima met elkaar opschieten. Uiteindelijk is

me deze samenwerking goed bevallen en – al vind ik het wel spannend hoe de reacties zullen zijn – ik ben trots op het boek. Het is toch leuk dat mensen kunnen meegenieten van de mooie baan die ik heb?'

Zelf voelt Dijksterhuis geen behoefte het onderzoek in te gaan: 'Tijdens mijn studie probeerde ik alle werkstukken vooral zo leuk en leesbaar mogelijk te maken voor mijn medestudenten. Het wetenschappelijke gehalte van het onderzoek kwam voor mij op de tweede plaats! Hij zou zo wéér een boek over een onderzoek schrijven, 'Over vogels. Die fascineren me nou eenmaal.'

Groenland

Wie een jaar rond het leven van de drieteenstrandloper bestudeert, bereist, net als het vogeltje, de halve wereld van noord tot zuid en vice versa en strijkt neer in zeer uiteenlopende onderzoeksgebieden. Zoals nu op Vlieland, waar de 'drietenen' een tussenstop maken en de VARA is neergestreken voor tv-opnamen

voor *Vroege Vogels*. Waar zitten Reneerkens en Dijksterhuis liever? In Groenland of Afrika? Ze hebben moeite met kiezen, maar uiteindelijk gaat hun voorkeur uit naar het noorden. 'De lucht is er zo fris en schoon en je hebt op Groenland eindeloze lege landschappen waar je uren doorheen banjert. Je voelt je lichaam gewoon fit worden. En je hebt niks anders aan je hoofd. Geen internet, geen televisie, geen telefoon,' zegt Dijksterhuis. Over de in het boek beschreven ijsberen en gevaarlijke rivieren van smeltijs rept hij met geen woord.

Reneerkens zelf kiest niet eenduidig voor Groenland, maar voor het noorden in het algemeen. 'De noordelijke gebieden vind ik het mooist en ik kom er heel graag. Natuurlijk wel om vogels te bestuderen, want dat doe ik eigenlijk het liefst. In Groenland is er voor ons verder ook weinig anders te doen, je zit gewoon op een veldstation. En het is er echt niet zo koud als hier,' verwijst Reneerkens naar de felle wind die vandaag op Vlieland de gevoels-temperatuur flink verder onder het nulpunt

‘Het zijn de muggen die onaangenaam zijn, niet de temperaturen.’

jaagt. ‘Groenland is vaak heel zonnig. Het zijn de muggen die onaangenaam zijn, niet de temperaturen.’

Persoonlijkheid

Wat ook sterk meeweegt bij de voorkeur van Reneerkens voor het noorden is dat het broedgedrag de meest karakteristieke kanten van elke individuele vogel te zien geeft. De drieteenstrandlopers zijn voor Reneerkens en Dijksterhuis echte persoonlijkheden. Elke vogel krijgt daarom behalve een ringnummer ook een naam. De meeste een gewone zoals Inge, Koos of Dries. Andere gaan met gekkere door het leven als Dreutel of Deksel. En soms moet een naam veranderd worden, want dan blijkt Julia bijvoorbeeld een Julio. Of Reneerkens ook een lievelingsdrieteenstrandloper heeft? Jazeker: ‘Mijn favoriete vogel is Edward. Een alleenbroedend mannetje, een heel tam diertje.’

Tam

Tam zijn er wel meer, zoals de eerdergenoemde Julio die, om zijn jongen warm te blijven houden, bij Reneerkens op schoot klimt waar deze Julio's kuikens opmeet. Blijkbaar raken drietenen snel gewend aan de onderzoekers. Maar voor Dijksterhuis is tamheid niet hun bijzonderste eigenschap. Dijksterhuis: ‘Ze kunnen verbazend perfect lemmingen nadoen. Het is een tactiek om rovers, voornamelijk vossen, van het nest weg te lokken en het is ongelooflijk hoe veel ze dan op lemmingen lijken. Je denkt echt dat er een lemming loopt en zelfs bij nader inzien blijf je twijfelen.’ Voor Reneerkens blijft de grootste fascinatie de

afstanden die de drieteenstrandlopers afleggen. ‘Inmiddels weten we al lang dat er vogels zijn die duizenden kilometers trekken om te overwinteren. Maar het is toch nog steeds erg speciaal als je er onderzoek naar doet. Als de vogels die je op Groenland hebt geringd terugziet in Mauretanië of Ghana. Dat blijft fascineren.’

Tankstation

Niet alleen Reneerkens maar een groot deel van de afdeling dierecologie aan de RUG bestudeert trekvogels die in het verre noorden broeden. Net als de drieteenstrandloper gebruiken deze vogels de Waddenzee als tussenstop of overwinteringsplek. Bijna negentig procent van de Europese trekvogels en tot wel vijftig procent van de wereldpopulatie trekvogels verblijft voor kortere of langere tijd op de Wadden. Daardoor is het een erg belangrijke plaats voor vogelonderzoek. De verkregen kennis draagt bij aan de vogelbescherming. Reneerkens: ‘Dat is hard nodig; want met bijvoorbeeld de meeste steltlopers gaat het helemaal niet goed. Waarschijnlijk heeft dat te maken met de lange afstanden die ze afleggen. Ze zijn erg afhankelijk van een paar kleine gebieden waar ze genoeg voedsel kunnen vinden om naar het volgende “tankstation” te vliegen. Als een van die tussenstations wegvalt, dan houdt het gewoon op.’ Groningse onderzoekers werken hard om dat soort scenario's te voorkomen en hebben op dit terrein internationaal een grote reputatie verworven. Maar niet iedere onderzoeker heeft zijn eigen schrijver bij zich...

Jeroen Reneerkens

Jeroen Reneerkens (1975) studeerde biologie (2000) aan de RUG. Zijn doel: vogels bestuderen. Hij promoveerde in 2007 aan het NIOZ en de RUG, op onderzoek naar de geur van veren was bij de grondbroedende kanoetstrandloper. Bij de afdeling Dierecologie van de RUG doet hij sindsdien onderzoek naar de drieteenstrandloper

Koos Dijksterhuis

Koos Dijksterhuis (1962) studeerde biologie en sociologie (1988) in Groningen. Daarna werkte hij onder andere bij landbouwonderzoeksprojecten in Pakistan. Terug in Nederland was hij drie jaar redacteur van een milieu-uitgeverij. ‘Sinds 1997 ben ik schrijvend huurling,’ beschrijft hij zijn huidige werk als schrijver en dichter. Dijksterhuis publiceerde eerder al verscheidene boeken en een bundel fotoverzen over vogels. Hij schrijft iedere dag een column in *Trouw* over de natuur.

TEKST > LEONIE RAIJMAKERS

> www.drieteenstrandloper.nl
> pooljaar.nl/broedmysterie

Koos Dijksterhuis; *Een Groenlander in Afrika - de wonderbaarlijke reis van de drieteenstrandloper*; uitgeverij Bert Bakker/Prometheus; € 22,50

‘Politici moeten beter naar gedrags

Het is niet zo eenvoudig de burger de auto uit te krijgen of consumenten ertoe aan te zetten energie te besparen. Eveneens lijken zwerfvuil en graffiti een onuitroeibaar probleem in openbare ruimten. Beleidsmakers bijten telkens opnieuw hun tanden stuk op deze kwesties. Toch is er goed nieuws, zegt hoogleraar omgevingspsychologie Linda Steg. Want, stelt zij: ‘Gedrag is heus te veranderen.’ Helaas ontbreekt het nogal eens aan de juiste benadering.

Steg en haar collega's hebben de voorbije jaren meermalen de aandacht getrokken met baanbrekend onderzoek naar milieugedrag. Het meest in het oog springende resultaat van het werk van Steg en haar collega's Kees Keizer en hoogleraar sociologie Siegwart Lindenberg is wel de wetenschappelijke onderbouwing van de opvatting dat troep op straat en graffiti op muren 'rotzooi-bevorderend' werkt. Het bevordert, met andere woorden, normoverschrijdend en zelfs crimineel gedrag.

‘Dat idee bestaat reeds lang,’ verklaart Steg. ‘Het hele zero-tolerance-beleid is bijvoorbeeld op deze “broken window”-gedachte gebaseerd. Een wetenschappelijk fundament ontbrak echter, wij hebben die basis met meerdere experimenten kunnen geven.’ De resultaten werden zelfs gepubliceerd in *Science*. Opmerkelijk, want niet veel psychologen of sociologen halen dat vermaarde tijdschrift met hun onderzoekingen.

Graffiti

Steg: ‘Dat mensen eerder afval op straat gooien in een rommelige omgeving werd tot voor kort gezien als imitatie. Volgens ons geldt

er iets anders; namelijk dat normoverschrijding door anderen de eigen normen verzwakt. Mensen kiezen dan voor “gemak” of “winst”. Andersom geldt het overigens ook: een goed voorbeeld leidt tot aanvaard gedrag.’

Samen met Keizer en Lindenberg deed Steg zes experimenten waarin gedrag in een verloederde omgeving en een schone omgeving werd vergeleken. Zo bleken mensen aan fietsen gehangen flyers eerder op de grond te gooien in een steeg vol graffiti (gemak). Verloedering stimuleert zelfs stelen (winst), zo bleek. Want een witte enveloppe met daarin opvallend een biljet van vijf euro, hangend uit een brievenbus, werd ook eerder meegenomen wanneer die bus beklad was en er troep omheen lag. Telkens was de onomstotelijke conclusie dat een verloederde omgeving mensen aanzet tot gedrag dat volgens de geldende moraal normen overschrijdt.

Met haar werk en bevindingen staat Linda Steg opvallend dicht bij de dagelijkse praktijk van beleidsmakers. Haar experimenten tonen bijvoorbeeld aan dat een stad schoon dient te zijn, wil die ook schoon blijven. Nauwkeuriger geformuleerd: ‘Tekenen van normovertreding moeten zoveel mogelijk worden weggehaald, want deze verzwakken normatieve doelen.

Daarnaast moet duidelijk zijn dat we normovertredingen niet accepteren. Ze moeten dus meteen worden afgestraft.’ Het geldt niet alleen voor fysieke overtredingen, benadrukt Steg, maar tevens voor bijvoorbeeld banken die zich verrijken ten koste van klanten, ook een vorm van normovertredend gedrag. ‘Dat moet je ook aanpakken, anders wordt dat gedrag gewoon voortgezet.’

Hedonisme

Mensen worden volgens Steg gedreven door drie motieven: hedonisme (iets willen doen dat genot geeft of prettig is), winst behalen (het moet iets opleveren) en de wens iets goeds te willen doen. Daarvan zijn de eerste twee beweegredenen a priori het sterkst: mensen willen graag datgene doen wat hun genot en voordeel oplevert. Juist bij het onderwerp milieu doet zich een sterke strijdigheid voor tussen de doelen, licht Steg toe. ‘Slechts weinig mensen nemen milieuoverwegingen (iets goeds doen) mee in hun keuze al dan niet in de auto te stappen. Mensen rijden auto omdat ze het prettig vinden en omdat ze zich snel en gemakkelijk kunnen verplaatsen. De vraag is dus hoe we gedrag kunnen stimuleren zodat

wetenschappers luisteren'

mensen bijvoorbeeld iets goed doen voor het milieu.'

Autogebruik

De stap naar toepassing op het terugdringen van autogebruik is snel gezet. Hoe werkt in zo'n geval het mechanisme in het hoofd van de doorsneeburger? Hij weet dat autorijden slecht is voor het milieu is en dat het hem ook nog eens veel geld kost. 'Het heeft me zeer verbaasd,' zegt de hoogleraar. 'Ik ging ervan uit dat mensen niet voor de lol in de auto stapten om vervolgens in de file te gaan staan. Uit ons onderzoek blijkt echter dat hedonistische doelen hier wel degelijk een hele sterke rol spelen. Mensen reizen per auto omdat ze het fijn vinden en omdat ze er status aan ontleen. Overwegingen van tijd en kosten blijken nauwelijks een rol te spelen. Die heeft men al ingecalculereerd. Daarom is het dus zo ontzettend moeilijk mensen ertoe te bewegen hun wagen te laten staan.'

Wat aantoonbaar effect heeft, is echter toch prijsbeleid, zegt Steg. In steden als Londen, Singapore en Stockholm is door stringente prijsmaatregelen het autogebruik sterk verminderd. De veelbesproken kilometerheffing in Nederland kan volgens Steg tevens een goede methode zijn om het aantal files terug te dringen. Maar de plannen stuiten op enorme weerstand. En na de val van het kabinet Balkenende staan ze al helemaal op losse schroeven.

Rekeningrijden

Steg: 'Uit ons onderzoek blijkt dat mensen rekeningrijden acceptabeler vinden als ze ervan overtuigd zijn dat er voordelen aan zijn verbonden: minder files en een schoner milieu.'

Maar dat moet je dan wel aannemelijk kunnen maken.' Aan dat laatste schort het, meent Steg. Automobilisten geloven gewoon niet dat rekeningrijden leidt tot afname van problemen van het autoverkeer. De plannen moeten daarom beter worden uitgelegd, betoogt Steg, mede ook omdat ze nogal ingewikkeld zijn.

In de discussie over rekeningrijden werd Steg plotseling ongewild zelf ook onderwerp van discussie. Dit gebeurde nadat ze de ANWB had geadviseerd over zijn ledenenquête naar de kabinetsplannen omtrent de kilometerheffing, waarbij overigens slechts een deel van haar aanbevelingen werd overgenomen. Het trof haar dat haar neutraliteit als wetenschapper in twijfel werd getrokken. 'Ik werd in kranten neergezet als voorstander, maar dat ben ik helemaal niet. Ik zie wel voordelen, maar wat ik als persoon vind doet er niet toe.'

Beter luisteren

Mogen we concluderen dat de plannen meer steun hadden gekregen wanneer beter naar gedragswetenschappers was geluisterd? 'Duidelijk is wel dat kennis uit de gedragswetenschap nogal eens wordt veronachtzaamd. En dat is zonde,' aldus Steg. Neem een van de recente SIRE-campagnes, 'Onbewust asociaal', gericht op tegengaan van asociaal gedrag. De spotjes op radio en tv tonen telkens mensen die zich misdragen. 'Die campagne is vanuit een verkeerde invalshoek opgezet. De boodschap die wordt overgebracht, is dat iedereen zich zo gedraagt. En dus leggen mensen het uit als geaccepteerd gedrag. Zo schiet die campagne haar doel voorbij en kan zij zelfs averechts werken. Het is beter om te laten zien dat asociaal zijn onwenselijk is en dat mensen daar op worden afgerekend.'

Linda Steg (1965)

studeerde andragogiek aan de RUG, waar zij in 1996 promoveerde op het proefschrift *Gedragsverandering ter vermindering van het autogebruik*. Vanaf 1995 werkte ze parttime als onderzoeker bij de afdeling Sociale Psychologie van de RUG en het Sociaal Cultureel Planbureau in Den Haag. In 2003 ging ze fulltime werken bij de RUG en in 2009 werd zij adjunct-hoogleraar Omgevingspsychologie bij de Faculteit Gedrags- en Maatschappijwetenschappen. Steg's onderzoek richt zich onder meer op het verklaren van huishoudelijk energiegebruik en het stimuleren van energiebesparing middels gedragsverandering, de acceptatie van milieubeleid en de effecten van beleid en omgevingscondities op het welzijn.

TEKST > LOEK MULDER

FOTO'S > ELMER SPAARGAREN

Vijfentwintigduizend studenten later

Na zijn laatste reguliere college in bioscoop Pathé zei de technicus dat hij stiekem altijd meeluisterde. Een groot compliment voor hoogleraar **Jan Lokin**. Meer dan veertig jaar wijdde hij rechtenstudenten in het Romeinse recht in. Nu is hij met emeritaat.

Eens moet het afgelopen zijn. Jan Lokin stelt het nuchter vast. Op de drempel van een nieuwe levensfase nuanceert de eind januari afgezwaaide hoogleraar dat ze hem voor lezingen en columns vast nog wel weten te vinden. Twee promovendi heeft hij nog, maar inderdaad, van zijn studenten neemt hij afscheid.

In de ruim veertig jaar dat Lokin aan de Groningse rechtenfaculteit verbonden was, moet hij er zeker 25.000 in de collegebanken hebben gehad. Op wie hij doorgaans een onuitwisbare indruk maakte. Wie links of rechts informeert onder meesters van diverse jaargangen, hoort dat Lokins colleges halve conferences waren. Na het laatste college in Pathé – waar vaak rechtencolleges worden gegeven – gaven studenten hem cadeaus. Veel flessen wijn, want Lokins liefde voor een goede borrel, al dan niet in zijn stamkroeg De Wolthoorn, heeft hij nimmer onder stoelen of banken gestoken.

Olympus

De in een katholiek ondernemersgezin in Ommen geboren Lokin had klassieke talen willen studeren, maar het liep anders. In 1973 promoveerde hij in Groningen op een proefschrift over dwaling bij overeenkomsten. Vier jaar later werd hij de opvolger van zijn leermeester Herman Scheltema (1906-1981). Maar lesgeven deed hij al sinds zijn jaar van afstuderen als jurist, 1967.

Lang zat hij samen met Scheltema in de tuinkamer van het instituut aan de Turftorenstraat, dat toen nog maar klein was. 'Er waren acht hoogleraren en ik was de vijfde medewerker. Er was één secretaresse en die had vaak niks te doen.'

Scheltema en Lokin – die zijn leermeester altijd met u bleef aanspreken – waren nauw bevriend. Ze hieven samen het glas, speelden triktrak en gingen op reis. 'We bestegen de Olympus en bekeken andere plekken uit de oudheid. Het academisch jaar begon pas in oktober. Een half jaar was het

‘Ik denk dat ze mateloos geïntrigeerd was door mijn persoon’

vacatio, vakantie. Dan werd je geacht een boek te schrijven. Wij gingen dan die reizen maken.’

Halverwege de jaren zeventig ontmoette Lokin Pia Sassen, een nieuwe collega bij staatsrecht, met wie hij trouwde en zes kinderen kreeg. Veel wil hij niet kwijt over de romance. Minzaam: ‘Ik denk dat ze mateloos geïntrigeerd was door mijn persoon. En ik was het door de hare.’

Enkele jaren later stierf Scheltema bij Lokin thuis. ‘Hij was 74 en had nog een college gegeven op speciaal verzoek. Naderhand hebben we in De Wolthoorn een biertje gedronken. We zouden gaan eten. Wij hadden een oppas voor de kinderen. We zijn eerst naar mijn huis gelopen. Ik zette hem in een stoel, gaf hem een borrel, ging nog even naar boven om de kinderen dag te zeggen. Dat heeft geen drie minuten geduurd. Ik kwam beneden en toen zat hij dood in de stoel. Pijpje nog tussen de vingers geklemd. Hartstilstand. Prachtig einde. Het was een man alleen. En ik was blij dat hij niet in eenzaamheid was gestorven.’

Rozen snoeien

Zelf zegt hij dat hij een weinig spectaculaire en voorspelbare loopbaan heeft gehad, die hij evenwel met het grootste plezier heeft afgelegd. Minder leuke jaren? Lokin zegt ze zich niet te herinneren. Natuurlijk mopperde ook hij op het vele bestuurswerk – van voorzitter van de wetenschapscommissie tot decaan van de faculteit – maar de laatste jaren werd hij op dat punt door collega’s uit de wind gehouden. Hij trekt een vergelijking met de advocatuur in Engeland. ‘Senior advocaten hoeven daar uiteindelijk alleen nog maar de rozen te snoeien van het kantoor.’

Hoe zijn vakgebied erbij ligt anno 2010? De discipline Romeins recht heeft in het curriculum aanzienlijk moeten inleveren, erkent de emeritus. ‘Toen ik hoogleraar werd was het onomstreden. Het was het belangrijkste vak in het toenmalige kandidaats. Al ons burgerlijk recht is gebaseerd op het Romeinse recht. De meeste oude juristen kijken overigens met afschuw op het vak terug, omdat ze het twee jaar lang moesten doen. Sinds de geweldige toeloop van studenten en het schrappen van de eis dat je gymnasium moet hebben voor rechten, is het vak teruggedrongen, tegenwoordig wordt het onder rechtsgeschiedenis gepresenteerd. Gelukkig heeft het in Groningen nog een behoorlijk plaats, niets over te klagen. In andere steden staat het er veel beroerder bij.’

Zuurkool met vette jus

Studenten die er het meeste moeite mee hadden bleven Lokin het best bij. Zoals de jongen met schrijfangst die uiteindelijk aan hem werd toegewezen. ‘Hij moest bij mij

een zin per dag inleveren. “Ik zit hier aan een tafeltje en heb net een jus d’orange besteld en zie uit het raam dat het weer gesneeuwd heeft” was al voldoende. Hij heeft twaalf jaar over de studie gedaan en toch nog een hele mooie scriptie geschreven. Zijn vriendjes hebben een advertentie in de krant gezet.

Een andere jongen vroeg Lokin of hij hem de bul wilde uitreiken. “Zwakke student, maar reuze kerel. Hij kwam uit Markelo. De dag kwam eraan en hij zei: “Ik heb een grote zaal van het Harmoniegebouw afgehuurd, we komen met drie bussen.” Daar had ik helemaal niet op gerekend. Meestal deed ik zo’n buluitreiking op mijn kamer. Maar ja hoor, een geweldig gezelschap, in de opperbeste stemming. De zaal zat helemaal vol, met van die echte, dikke Tukkers. Hij was de tweede uit de familie met een academische titel, na zijn oom. Allebei kwamen ze onder daverend applaus op het podium.’

Bij weer een andere buluitreiking zong Lokin zelfs ‘Zuurkool met vette jus’ van Sjeff van Oekel. Dat lied had hij eerder gezongen bij een weddenschap met een van zijn medewerkers. ‘Ik kende een student die al acht keer voor zijn Romeins recht was gezakt, maar prachtig piano kon spelen. Hij begeleidde mij die keer. Hij zei: “Als ik afstudeer wilt u dat dan nog een keertje zingen?” Ik had een kansberekening gemaakt en dacht: Die haalt zijn studie nooit van zijn leven. Maar zes jaar later kwam hij triomfantelijk bij me om de datum van zijn afstuderen vast te leggen.’

Kroon op het werk

Bij Lokins emeritaat verscheen een heruitgave van de *Paraphrase* van Theophilus. Met collega’s werkte Lokin maar liefst dertig jaar aan het elfhonderd pagina’s tellende project. ‘Zo’n boek is een heel werk’, verklaart hij. ‘Dat doe je niet even tussendoor. Je kunt niet zeggen als je even geen college hebt: “Nu ga ik een half uurtje handschriften van Theophilus bekijken.”

Het is de kroon op mijn werk, maar alleen had ik het nooit voor mekaar gekregen. Roos Meijering werd op het laatst de spil, zij was er dagelijks mee bezig.

Scheltema raadde mij aan: “Je moet een groot werk ondernemen. Niet alleen vluchtige artikeltjes. Zelf is hij beroemd geworden door een heruitgave van de *Basilica*. Een standaardwerk van twintig delen. Twee weken nadat het laatste deel klaar was was hij dood. Pia zegt nu tegen mij: “Pas erop dat jij niet...”

TEKST > ELLIS ELLENBROEK

FOTO'S > JEROEN VAN KOOTEN

Jan Lokin (1945) studeerde in 1967 in Groningen af in de rechtsgeleerdheid. Hij promoveerde in 1973 bij prof. mr. H.J. Scheltema, die hij in 1977 opvolgde als hoogleraar Romeins recht aan de RUG. Lokin onderscheidt zich zowel nationaal als internationaal door zijn studie van het Byzantijnse recht. Ook zijn beoefening van het Romeinse recht valt op, waarbij hij tegen de stroom in de Groningse methode van leerstellige rechtsvergelijking op historische grondslag heeft bewaard en ontwikkeld. In 2005 werd hij benoemd op de H.J. Scheltema-leerstoel. Lokin was lid van de KNAW, voorzitter van de Nederlandse Juristenvereniging en twee jaar decaan van de rechtenfaculteit. Voorts was hij onder meer president van de internationale Dickens Fellowship. Op 1 december 2009 ging hij met emeritaat.

Volgens moderne feministen tonen vrouwen te weinig ambitie. Vooral als ze kinderen hebben. Alumna **Jolanda Holwerda** (44) is wel degelijk ambitieus. Uit het niets richtte ze *Lof* op, een tijdschrift voor 'moeders met lef'. Holwerda is zowel hoofdredacteur en uitgever als moeder van drie zoons.

'Vrouwen zijn juist ambitieuzer'

In de discussie over de combinatie zorgwerk krijgt opnieuw de vrouw er vaak van langs. Columniste en RUG-alumna Heleen Mees stelt bijvoorbeeld dat Nederlandse vrouwen lui in deeltijdbaantjes blijven hangen en nauwelijks ambitieus zijn. Jolanda Holwerda gelooft niet dat Nederlandse vrouwen hun ambities aan de wilgen hangen zodra ze kinderen krijgen. 'Ze kijken alleen verder en zijn niet alleen op hun carrière gericht. Want ze willen óók een goede moeder zijn en een gelukkig leven leiden. In die zin zijn vrouwen dus misschien wel veel ambitieuzer dan mannen.'

Maar het is niet altijd even makkelijk om al die ambities te verwezenlijken, merkte ze. Daarom wil ze dat *Lof* meer is dan alleen een blad. Het is een platform, waar mensen praktische kennis en tips uitwisselen. Daarnaast neemt Holwerda een lobbyrol op zich. Dat alles leverde *Lof* al binnen een jaar na de lancering de 'Joke Smit-prijs' op, genoemd naar de beroemde feministe uit de tweede golf. Het geeft te denken dat een aantal van de dingen die Holwerda voorstaat, ook al voorkwamen in Smits vocabulaire uit de jaren zeventig. Zo wil ze goede kinderopvang en een eerlijke verdeling van zorgtaken tussen de partners.

Goedemiddag

Sinds de jaren zestig is er natuurlijk al veel veranderd. En er wordt al lang niet meer gefronst als een vrouw wil werken. 'Maar er is nog altijd een verschil. Een vrouw "mag" werken, voor mannen is het een plicht. Vrouwen worden dus niet echt serieus genomen.' Ook de werkvloer zelf moet op de schop. 'Ga niet "goedemiddag" zeggen als mensen om kwart voor negen op kantoor komen omdat ze de kinderen naar de crèche hebben gebracht, maar beoordeel mensen op wat ze presteren.'

Als werkgever probeert ze zich zelf ook zo op te stellen. 'Als de kinderen ziek zijn, dan snap ik dat je thuis wilt blijven. Maar als het altijd de vrouw is die thuisblijft - mijn medewerkster

dus - en nooit haar man, dan begin ik daar wel een gesprek over.'

Al moeten mannen en vrouwen het samen opknappen, toch richt *Lof* zich hoofdzakelijk op vrouwen. Daar heeft Holwerda een zeer zakelijke verklaring voor. 'Vrouwen kopen nou eenmaal meer bladen. Eens per jaar maken we trouwens wel een vadersnummer. En die politieke punten die we nastreven, zijn natuurlijk ook positief voor werkende vaders.'

Bijvak bedrijfskunde

Haar interesse voor man-vrouwverhoudingen bestond al toen ze aan de RUG communicatie studeerde. Een bijvak dat ze bij bedrijfskunde deed, 'He or she is a manager', maakte grote indruk op haar. 'Daar lasen we bijvoorbeeld onderzoek dat liet zien dat er een kritische massa aan vrouwen nodig is om verandering te bewerkstelligen.'

Vervolgens maakte Holwerda in het bedrijfsleven en het hoger beroepsonderwijs zelf deel uit van die kritische massa. Tot het begon te kriebelen en ze *Lof* in de steigers zette. Met succes. Haar ambities voor de toekomst? Rust vinden. Iets wat een man wellicht niet snel als ambitie zou omschrijven, geeft ze lachend toe. Maar ze pakt het heel serieus aan: ze volgt ondanks haar drukke werkzaamheden een Benedictijns jaar (waarbij ze zich in haar vrije tijd een aantal dagen per maand bezint op rust en zingeving). Ooit behaalde ze haar propedeuse theologie. Ze is dus weer terug bij een andere passie uit haar studententijd.

TEKST > FRANKA HUMMELS

FOTO > MARIE-JOSE VAN DEN ENDE

> www.lofonline.nl

Goede Vrijdag voor atheïsten

De gemiddelde toehoorder begrijpt nauwelijks waar het écht over gaat. Maar dat toch zo veel Nederlanders op Goede Vrijdag naar de Matthäus Passion gaan, vindt Jan Luth (58), RUG-docent Kerkmuziek, Bachkenner en organist, volledig terecht. ‘Het is zo’n onbegrijpelijk goed stuk – je ontdekt er steeds nieuwe dingen in. Zelfs een middelmatige uitvoering maakt grote indruk.’

Het is een merkwaardig, typisch Nederlands verschijnsel. Van Delfzijl tot Middelburg – overal wordt op Goede Vrijdag de Matthäus Passion opgevoerd. Jan Luth, de hele maand maart op pad om lezingen over het stuk te houden, verwondert zich erover. Zelfs in Duitsland, het geboorteland van Bach, wordt de Matthäus op de vrijdag voor Pasen maar op een paar plekken opgevoerd, weet hij. De cultus die in ons land rondom de opvoeringen is ontstaan, vindt Luth wel vermakelijk. ‘Hoe je dat precies moet taxeren, dat mensen een partituur meebrengen naar een opvoering? Ik weet het niet, hoor. En meezing-mattheüssen en polderpassies? Ach, het stuk kan het hebben. Maar als je eenmaal verder hebt gekeken, vind je het niet meer genoeg, volgens mij.’

Grenzeloze creativiteit

Hoe wonderlijk sommige uitwassen ervan ook mogen zijn, uiteindelijk is de Nederlandse passie-cultus gebaseerd op de ongeëvenaarde kwaliteit van het stuk, meent Luth, die theologie studeerde in Kampen, muziekwetenschap in Utrecht en orgel in Hilversum en Amsterdam. ‘De individualiteit aan thema’s en motieven is enorm. Dek een willekeurige passage in een compositie van Mozart of Beethoven af – en veel musici kunnen voorspellen welke loop de muziek zal nemen. Maar bij Bach lukt ze dat niet. Zijn creativiteit is grenzeloos. Je hoeft niet veel verstand van muziek te hebben, om daar diep van onder de indruk te zijn.’

Ook de dramatische lading van het verhaal – het lijdens- en sterfverhaal van Jezus Christus – voelen veel toehoorders intuïtief uitstekend aan,

meent Luth. Maar over het werkelijke begrip van de gemiddelde luisteraars koestert Luth weinig illusies. ‘Waar de Matthäus Passion nou eigenlijk over gaat, daar moet je enorm op studeren. Zelfs een eminent theoloog als Karl Barth snapte er in wezen geen bal van. Bach en zijn tijdgenoten waren gepokt en gemazeld in het interpreteren van oudtestamentische teksten – bijvoorbeeld het Hooglied, waar de Matthäus Passion zeer mee verweven is. Nu, drie eeuwen later, kijken wij er met zo’n andere achtergrond naar, dat zelfs de meest basale zaken ons ontgaan.’

Pechtold

De grote populariteit van het muziekstuk staat volledig los van het diepgelovig karakter ervan, meent Jan Luth. ‘Zelfs verstokte atheïsten als Alexander Pechtold en wijlen Martin van Amerongen dwepen met het stuk. Van Amerongen schreef dat de eerste keer dat hij een uitvoering bijwoonde min of meer een religieuze ervaring voor hem was.’ Maar die indrukwekkende kracht is gelegen in de genialiteit van de compositie, aldus Luth, en niet zozeer in de religieuze inhoud. ‘In de jaren dat de traditie in Nederland gevestigd werd, was ons land nog zeer gelovig. Sindsdien zijn Nederlanders steeds minder gelovig geworden, maar de populariteit van het stuk is alleen maar toegenomen.’

TEKST > RALPH AARNOUT

Matthäus Passion. Bach. Nieuw licht op een bekende tekst, Jan Luth, € 10.95, www.noordnederlandseboekhandel.nl

Studenten bellen alumni

Bent u alumnus medische wetenschappen, tandheelkunde of farmacie? Dan kunt u vanaf half mei 2010 gebeld worden door de nieuw opgerichte alumnidesk van de RUG. Huidige studenten van deze faculteiten gaan telefonisch geld werven voor de RUG bij alumni van hun eigen faculteit. We willen onder meer de Healthy Ageing-projecten Junior Scientific Masterclass en Medical and Pharmaceutical Drug Innovation hiermee verder helpen. Bij gebleken succes zal de alumnidesk een vaste plek vinden bij het Ubbo Emmius Fonds. Wilt u meer weten over deze alumnidesk en de projecten waar de studenten zich voor inzetten, kijk dan op www.rug.nl/alumni/alumnidesk. Indien u geen prijs stelt op een telefoontje kunt u dat via deze website aangeven.

Mobiel planetarium Sterrenkunde

Het Kapteyn Instituut, de afdeling sterrenkunde van de RUG, heeft sinds februari een mobiel planetarium in gebruik. Dit model van het universum wordt ingezet voor educatieve doeleinden, bijvoorbeeld bij publieksevenementen binnen en buiten de universiteit en tijdens voorstellingen op middelbare scholen. Met digitale software wordt tijdens live-shows de sterrenhemel 'full dome' in HD-kwaliteit op de binnenkant van de koepel geprojecteerd. De beweging van hemellichamen wordt zo gesimuleerd, waarbij kan worden ingezoomd op bijzondere objecten in het heelal, zoals de planeten in het zonnestelsel en exotische bronnen als supernova's en quasars in het verre heelal. Doordat de projectie over de gehele koepel plaatsvindt, krijgen bezoekers het gevoel levensecht onder de sterren te staan. Het planetarium bestaat uit een opblaasbare koepel met een hoogte van 3,5 meter en een doorsnede van 6 meter. Dat is zo groot dat het een hele schoolklas van dertig leerlingen kan herbergen. In niet-opgeblazen toestand past het object in enkele koffers en kan het in een gewone personenauto worden vervoerd. Het is binnen drie kwartier op- en af te bouwen. De aanschaf van het Groningse planetarium was mogelijk dankzij de Academische Jaarprijs voor Wetenschapscommunicatie. In 2008 sleepte het team van het Kapteyn Instituut en de Faculteit Wiskunde en Natuurwetenschappen deze landelijke prijs in de wacht.

> www.rug.nl/sterrenkunde/public_relations

Op weg naar 2014...

...want in dat jaar bestaat onze universiteit 400 jaar! Op weg naar deze mijlpaal werkt het College van Bestuur van de RUG aan haar ambities, verwoord in het *Strategisch Plan 2010-2014*.

De RUG, eigenlijk de universiteit van het Noorden, moet bekend staan als hét topinstituut voor onderzoek en onderwijs. Er wordt gemikt op internationale erkenning. Ambitieuze studenten en

wetenschappers aantrekken. Voor Nederlandse en internationale studenten *the place to be* zijn. Groningen is de leukste studentenstad, maar bovenal volg je er een hoog gewaardeerde studie.

400 jaar RUG betekent dus werken aan de toekomst van de RUG en tegelijkertijd werken aan de toekomst van komende generaties; een unieke verstrengeling en tegelijkertijd een krachtige verbintenis!

Nog even zitten we in de nasleep van de financiële crisis, maar we wonen in een welvarend land. Een mooie toekomst ligt in het verschiet en er is weinig dat de ambities van huidige en toekomstige studenten in de weg zal staan. De universiteit is – voor zover je dit van zo'n instituut kunt zeggen – relatief rijk.

Maar zo vanzelfsprekend is dit allemaal niet. Ewald Engelen schreef onlangs in een zaterdagse *NRC* een mistroostig verhaal over het toekomstbeeld van een verpauperd en achterlijk Nederland, dat door slecht beleid en bestuur Zuid-Amerika en Afrika achterna was gegaan. Verbijsterend hoe een welvarend land in korte tijd kan afglijden. Dit is geen sciencefiction, denk maar aan IJsland.

Stel toch eens dat ons land verwordt tot een verkalkte gerontocratie. Dan zullen we dit overal, maar vooral in het Noorden van het land merken. Geen jongere heeft er dan nog iets te zoeken. En zo zie je een ambitieuze, bloeiende universiteit in een uithoek van het land spoor-slags veranderen in een hobby van een groepje wijzen. Natuurlijk gaat dit niet gebeuren! De RUG hoort deel uit te maken van een dynamische samenleving. Dat kan in deze tijd alleen als de RUG de beschikking heeft over extra middelen, waarmee de ambities kunnen worden waargemaakt.

Uw bereidheid de RUG financieel te ondersteunen is mede bepalend voor de toekomst van uw alma mater, maar ook uw eigen toekomst. U wilt toch niet wonen in een land waaruit uw (klein)kinderen, op zoek naar meer perspectief en dynamiek, zijn vertrokken?

Tienke Koning directeur Ubbo Emmius Fonds

‘Wij geloven in investeren in opleiding’

Na hun reis door Afrika besloten **Wim Dijkstra** (65) en **Anna Penning** (64) in hun testament op te nemen een deel van hun vermogen na te laten aan het Eric Bleumink Fonds van de RUG. Dijkstra: ‘Wij geloven meer in investeren in een opleiding in het Westen van ontwikkelingslanden dan in het sponsoren van ontwikkelingswerk.’

Vijf weken lang reisden Wim Dijkstra (psychologie, 1970), gepensioneerd klinisch psycholoog aan de RUG, en zijn vrouw Anna Penning door Afrika. Ze verbleven bij een vriendin in Oeganda, die daar drie jaar werkte als ontwikkelingswerker. Dijkstra: ‘We hebben allerlei projecten bezocht en mochten alles zien. Die reis heeft onze ogen geopend: veel projecten bleken incompleet te zijn. Leerlingen krijgen pennen, maar geen schriften. Klinieken moeten het met te weinig medische middelen doen. Scholen krijgen regentonnen om water op te vangen, maar geen dakgoten.’

De bedoelingen zijn goed, maar de manier waarop het ontwikkelingswerk wordt uitgevoerd is bureaucratisch en vertoont neokoloniale trekken. De mensen daar krijgen weinig eigen verantwoordelijkheid en het lijkt erop dat het daardoor vaak mis gaat.’

Testament

Terug in Nederland besloot het echtpaar een goed doel in hun testament op te nemen. En dan bij voorkeur een doel op het gebied van onderwijs. Zelf gaf Dijkstra als klinisch psycholoog veel onderwijs en opleiding aan psychologen en artsen. ‘Dankzij het Universiteitsfonds van de RUG kon ik in 1980 een halfjaar studeren aan de UCLA in Los Angeles. Die ervaring was zeer waardevol voor mij. Ik stond steviger in mijn schoenen en kon mij beter profileren. Ik wilde daarvoor graag iets terugdoen.’

Ontwikkelingslanden

Het echtpaar koos ervoor om de helft van hun vermogen na te laten aan het Eric Bleumink Fonds. Dit fonds biedt studenten en onderzoekers uit ontwikkelingslanden de kans een jaar in Groningen te studeren. Penning: ‘Zo investeer je in een persoon en in zijn land. In mijn werk in de zorg heb ik ook gezien wat het met mensen doet als ze de kans krijgen zich verder te ontwikkelen. Dat neem je iemand nooit meer af. Investeren in opleiding vinden wij allebei heel belangrijk. We willen niet een specifieke student sponsoren, maar zijn wel geïnteresseerd in de ideeën en plannen van beursstudenten’, vult Dijkstra aan. ‘Ze hoeven geen verantwoording aan ons af te leggen: wat ze met hun opleiding doen is hun eigen verantwoordelijkheid. We vinden het wel leuk om een keer huidige Eric Bleumink Fondsbursalen te ontmoeten.’

TEKST EN FOTO > MARJAN BROUWERS

Nalaten aan de universiteit

Als u de Rijksuniversiteit Groningen een warm hart toedraagt, kunt u ervoor kiezen een van de universitaire fondsen, zoals het Eric Bleumink Fonds of het Ubbo Emmius Fonds, als begunstigde in uw testament op te nemen. De fondsen van de universiteit zijn erkend als algemeen nut beogende instelling (ANBI) en hoeven daarom geen erfbelasting (voorheen successierecht) te betalen. Uw nalatenschap komt dus volledig ten goede aan de universiteit. Wij nemen graag de tijd om de diverse mogelijkheden, afgestemd op uw persoonlijke wensen, met u door te spreken. Voor een persoonlijk gesprek kunt u contact opnemen met het Ubbo Emmius Fonds, (050) 363 7595 of uef@rug.nl.

China Alumnireis 2010 *Een hofreis door de tijd*

De Rijksuniversiteit Groningen neemt u dit jaar mee op reis door China! In september 2010 volgen we onder leiding van dr. Kees Kuiken, sinoboeddholoog, een deel van de oude VOC-route. Van de moderne metropool Hongkong reizen we per trein, boot en fiets noordwaarts naar Beijing, in de voetsporen van VOC-gezant Joan Nieuhof. Het verslag van zijn hofreis naar de Chinese keizer in 1655–1657 was lange tijd de grootste bron van informatie over het verre China.

Kees Kuiken is expert op het gebied van Chinese cultuurhistorie en taal. Hij spreekt vloeiend Chinees en heeft lang in China gewoond. In Hongkong staat onder andere de Peak, de Ten Thousand Buddha Temple, en een dagje Island Hopping op het programma. Vervolgens overnachten we in de provincie Guangdong op het eilandje Shamian en maken we een tocht langs tempels en kloosters in de omgeving van Shaoguan. Voor natuurliefhebbers bezoeken we het Danxia Mountain Nature Reserve en op het platteland gaan we op zoek naar een Zenvader uit de 7e eeuw.

Op tweederde van de reis snellen we vanuit het verleden door naar het bruisende heden: met de nachttrein naar Beijing, de meest dynamische stad van China. We besteden volop aandacht aan moderne architectuur en kunst, maar maken ook een uitgebreide wandeling over de Chinese Muur, en bezoeken natuurlijk de Verboden Stad.

Oud, nieuw, modern, traditioneel. Het komt allemaal in deze reis aan bod. Een hofreis door de tijd! Er staan veel excursies op het programma. Maar zowel in Hongkong als in Beijing is er uiteraard gelegenheid om zelf rond te kijken. U logeert uitsluitend in uitstekende vier- en vijfsterrenhotels.

De reis gaat gegarandeerd door en er zijn nog plaatsen beschikbaar! Boek dus nu!
 Duur: 14 dagen (15 t/m 28 september). Prijs: € 2.875 p.p. Deze alumnireis wordt georganiseerd i.s.m. Battuta Reizen en De Culturele Onderneming.
 Kijk voor meer informatie op: www.rug.nl/alumni/activiteiten/reizen

Regionale alumnikringen

In Rotterdam en in Den Haag zijn door en voor oud-Groningers regionale alumnikringen opgezet. De kringen organiseren jaarlijks een aantal bijeenkomsten, zoals borrels en lezingen. In april zal o.a. in Den Haag een pubquiz worden gehouden. Bij het ter perse gaan van deze *Broerstraat 5* waren datum en locatie nog niet bekend.

Voor het opzetten van alumnikringen in Amsterdam en Groningen zijn we op zoek naar vrijwilligers. Wilt u samen met de RUG een informeel netwerk van (jonge) alumni oprichten? Of wilt u op de hoogte gehouden worden of zich aanmelden voor een kring? Neem dan contact op met Yvonne Jordens, y.m.jordens-streng@rug.nl of bel (050) 3634684. Ook via LinkedIn kunt u de alumnikringen volgen. Meldt u eerst aan voor de groep Rijksuniversiteit Groningen en vervolgens (bij subgroepen) voor de alumnikring in uw regio. Het volledige programma van de alumnikringen en meer informatie is te vinden op: www.rug.nl/alumni

Oproep

Nomineer de Alumnus van het jaar 2010

De Rijksuniversiteit Groningen is trots op haar alumni en wil dit aan iedereen laten zien. Daarom wordt sinds 2009 jaarlijks een bijzondere alumnus onderscheiden.

Tijdens de afsluiting van het academisch jaar op 2 juli 2010 zal de prijs, een beeld van de Groninger kunstenaar Jan Steen (www.jansteen.info), voor de tweede keer worden uitgereikt aan een alumnus die een uitzonderlijke bijdrage heeft geleverd aan de maatschappij, de wetenschap of de cultuur. De Alumnus van het jaar bevindt zich in goed gezelschap. Vorig jaar won Jeroen Smit (bedrijfskunde, 1986), journalist en auteur van onder meer 'Het drama AHOLD' en 'De Prooi' en presentator van het televisieprogramma Buitenhof, de prijs.

Om in aanmerking te komen voor de uitverkiezing tot 'Alumnus van het jaar' moet een kandidaat aan een aantal voorwaarden voldoen. We zijn op zoek naar mensen die:

- > *alumnus van de RUG zijn*
- > *maatschappelijk betrokken zijn*
- > *een inspiratiebron zijn voor anderen*
- > *een uitzonderlijke bijdrage geleverd hebben aan bijvoorbeeld een belangrijk maatschappelijk debat, de vrede of de mensenrechten*
- > *of baanbrekend wetenschappelijk onderzoek hebben verricht*
- > *of een bijzondere bijdrage hebben geleverd aan de cultuur of sport.*

Kent u een alumnus die in aanmerking komt voor de onderscheiding *Alumnus van het jaar 2010*? Geef hem of haar dan op tot 14 mei 2010 bij de afdeling Alumnirelaties en Fondswerving: y.m.jordens-streng@rug.nl of tel (050) 3634684.

Meer informatie over de verkiezing van de Alumnus van het jaar 2010 is te vinden op www.rug.nl/alumni.

G.F.S.V. Pharmaciae Sacrum

Op **17 april** vindt de Alumnidag van de Groningse Farmaceutische Studenten Vereniging 'Pharmaciae Sacrum' plaats. Met o.a. een lunch, stadswandeling en wijnproeverij. Opgave voor het gratis evenement kan via bestuur@psgroningen.nl of 050-363 3314.

Columni

Columni-leden zijn **17 april** van harte welkom bij het minisymposium A Brand New Day over merkbeleving. Met o.a. een presentatie door merkstrateeg (en RUG-docent) Karel Jan Alsem en workshops. A Brand New Day vindt plaats in Groningen en is gratis toegankelijk voor leden. Meer informatie: www.columni.nl en de Columni-groep op LinkedIn. Aanmelden via info@columni.nl

Alumnivereniging Engelse Taal- en Letterkunde

(Oud-)docenten en alumni die tussen 1985 en 1995 Engels hebben gestudeerd zijn van harte welkom op de Alumnidag op **24 april** in café De Keijzer in Groningen. Aanvang 13.30 uur, toegang gratis (leden) of 10 euro (niet-leden). Op het programma o.a.: een hapje, een drankje en prof. dr. Alasdair MacDonald. Opgave via j.p.m.jansen@rug.nl of RUG, vakgroep Engels, t.a.v. dhr. H. Jansen, Postbus 716, 9700 AS, Groningen. Kent u mensen die samen met u Engels hebben gestudeerd: breng ze op de hoogte en neem ze mee!

Archigenes

Voor de 6e keer al weer, de Van Veldhuysen Liebrecht Autorally van Archigenes. Op **8 mei**, vanaf 8.30 uur bij paviljoen Kaap Hoorn (Kaapse Baan 1, Haren). Reageer snel want: wie het eerst komt, die het eerst maalt! Inschrijven kan tot 23 april via de website www.archigenes.nl. Kosten (inclusief lunch, diner etc.) 45 euro per deelnemer. Mail voor meer informatie naar: bestuur@archigenes.nl

Alumnivereniging orthopedagogiek i.o.

Op **zaterdag 5 juni**, van 10.00–16.00 uur, is de startbijeenkomst van de nieuwe alumnivereniging voor de opleiding orthopedagogiek. Tijdens deze dag staan de oprichting van de vereniging, gezelligheid en informatie over onderzoek op de agenda. Ga voor meer informatie en aanmelden naar de site www.rug.nl/pedok/informatievoor/alumni

Scheikundige Technologie/ GTD Bernoulli

Het cluster Scheikundige Technologie en de Studievereniging GTD Bernoulli vieren dit jaar hun 50- en 25-jarig bestaan. Dat wordt gevierd met een groot lustrumfeest op **13 juni**. Kijk voor opgave en informatie op www.gtdbernoulli.nl

Ook na het afstuderen blijven veel alumni zich inzetten voor de universiteit. Rick van de Zedde (psychologie, 2002) vertelt over zijn betrokkenheid bij alumnivereniging Axon.

‘Iedere student moet gewoon zijn eigen fouten maken’

Al tijdens zijn kopstudie Kunstmatige Intelligentie was Rick van de Zedde actief binnen zijn studierichting. Eerst als lid van de Boekencommissie van de Vereniging Introductie Psychologie en in zijn laatste jaar als lid van de alumnivereniging Axon. Tussen 2005 en 2008 was hij voorzitter van Axon en zag hij het ledenaantal stijgen van 40 naar 120. Inmiddels telt Axon 138 leden. ‘Ik vind het erg leuk om op deze manier contact te houden met mijn oude faculteit.’

Aandacht voor arbeidsmarkt

Tijdens zijn studie verwonderde Van de Zedde zich over het feit dat er zo weinig aandacht was voor de arbeidsmarkt. ‘De meeste studenten Kunstmatige Intelligentie kennen de grote jongens zoals TNO en Atos Origin wel, maar weten niet hoeveel mogelijkheden er zijn bij allerlei kleinere bedrijven. Zelf heb ik via het blad *Intermediair* een baan gevonden bij GreenVision, het expertise centrum van Wageningen UR voor beeldverwerking. Wij ontwikkelen systemen die de kwaliteit van producten in de agri- en food-industrie controleren. Toen ik nog studeerde had ik er geen idee van dat dit soort banen bestonden. Daar wilde ik binnen Axon iets aan doen.’

Besloten sociaal medium

Van de Zedde besloot samen met een aantal studiegenoten een nieuwe website voor Axon op

te zetten. Deze site is in feite een besloten sociaal medium voor Axon-leden. Van de Zedde: ‘Je kunt er een profiel aanmaken en informatie uitwisselen over vacatures en borrels. Je kunt ook zien waar al je studiegenoten nu werken en wat voor werk ze doen. Zie je ergens een vacature, dan kun je via de site opzoeken of er al studiegenoten werken en kun je via zo’n Axon-lid meer informatie vinden.’

Coach

Inmiddels heeft de huidige Axon-voorzitter Diederik Kraaikamp een nieuw initiatief gelanceerd: Axon-leden kunnen studenten coachen bij hun afstuderen. Van de Zedde deed hier afgelopen jaar aan mee: ‘Ik heb een jongen begeleid die voor zijn afstudeerscriptie een periode in Japan is geweest. Ik gaf hem tips en waarschuwde hem voor valkuilen. Wat hij daarmee deed, was zijn eigen verantwoordelijkheid. Zo had ik hem geadviseerd om tijdens zijn stage in Japan het grootste deel van zijn scriptie alvast te schrijven. Ik weet uit eigen ervaring hoe handig dat is. Maar toen hij terugkwam, bleek dat hij nog heel veel moest doen. Ach, iedere student moet gewoon zijn eigen fouten maken, daar leer je alleen maar van.’

TEKST > [MARJAN BROUWERS](#)

FOTO > [RITA VAN BIESBERGEN / MUGMEDIA](#)

Friesland Bank, Livera, Albert Heijn, Robeco, Van Lanschot, Nescafé, Pampers. Zwier Kroese (53) bouwde als merkstrategen aan vooraanstaande merken. Eerst in vaste dienst, maar na het volgen van de leergang Merkmanagement bij Academie voor Management ging hij verder als zelfstandig consultant. Gepassioneerd verhaalt hij over merken.

An de muur van zijn kantoor in de Leeuwarder binnenstad hangt een enorme poster. Twee harige benen steken in wandelschoenen, ploeterend door de modder. De sokken zijn Fries. Blauw, wit en de onmiskenbare pompeblèden. 'Dit verbeeldt precies de personality van Friesland Bank', begint Kroese. 'Bankieren is een werkwoord, dit is daar een uiting van. Het mooie van deze campagne is, dat het alles reduceert tot begrijpelijke proporties. Niet interessanter doen dan nodig, dat is het credo. En dat past goed bij Friesland én Friesland Bank.' Bevlogen spreekt Kroese over Friesland Bank. De bank die hij in de late zomer van 2009 achter zich liet, gaat hem nog altijd aan het hart.

Op 58-jarige leeftijd gooide Kroese het roer om. Hij begon voor zichzelf als onafhankelijk merkstrategen onder de naam Gutz, en als onderdeel van het netwerk MerkMakers. Een carrièremove, die mede werd ingegeven door het volgen van de postacademische leergang Merkmanagement bij Academie voor Management. 'Ik heb er negen fantastische maanden gehad. Ik ben daardoor ook weer eens kritisch gaan kijken naar mezelf, en wat ik nu écht nog eens wilde. Dat gecombineerd met de actuele casussen en de inspirerende docenten en medestudenten, deed me beseffen dat ik zelfstandig verder wilde.

De inhoud van mijn huidige werk is niet veel anders, het is de rol die verschilt. Ik vind het ongelooflijk leuk om in de huid van een merk te kruipen. Ik wil de achterliggende emotie vinden en zoeken naar de ware merkidentiteit. En daar personifieer ik mezelf dan ook mee. Echte merken zijn een verlengstuk van jezelf, iets dat ook voor klanten geldt. Ken je die reclame nog, van Sony? Die man die 's avonds de lege doos van zijn nieuwe tv bij de weg zette en de buurman die hem versleepte naar zijn eigen stapel grof huisvuil. Prachtig! Daar gaat het om bij merkbeleving. Het product dat je koopt, zegt iets over jou. En hoe

belangrijker jij die persoonlijke binding vindt, des te meer je ervoor wilt betalen.'

Grutsk

Kroese is in de afgelopen zeven jaar aardig ingeburgerd in Friesland, maar kijkt nog geregeld terug op zijn studententijd. Hij woonde tijdens zijn studie economie jarenlang in Groningen. Hij vindt het dan ook leuk, om beide 'merken' met elkaar te vergelijken. Want na de inspanningen van Marketing Groningen met de campagneslogan 'Er

gaat niets boven Groningen’, is ook Friesland opnieuw bezig met een nadere studie over zijn identiteit. Via het LinkedIn-netwerk Grutsk, wat Fries is voor ‘trots’, is al eens een avond gewijd aan het discussiëren over de merkwaarden van de provincie. ‘Een schitterend initiatief, dat zeker navolging verdient’, aldus Kroese.

‘Want discussiëren over je identiteit is een serieuze zaak. Veel organisaties plakken te makkelijk ergens een reclameslogan of een huisstijl op, zonder écht te kijken of de gekozen uiting op lange termijn wel past. Zo’n zoektocht naar de culturele voetafdruk van het merk, leidt uiteindelijk naar allerlei uitwerkingen. Reclame-uitingen, bijvoorbeeld. Een campagne moet als een tweede huid zijn voor een organisatie, géén reclamekunstje om op korte termijn wat meer omzet te genereren.’

Kroese haalt nog een voorbeeld uit de praktijk aan. ‘Ik kwam in contact met iemand van Geveke Bouw, een mooi concern dat al meer dan honderd jaar bestaat. Dan heb je toch wel iets goed gedaan! En toch beperkt hun marketing zich voornamelijk tot verkoopgerelateerde activiteiten. Best begrijpelijk, maar ook jammer. Want als je zo’n prachtige *brandstory* hebt als Geveke Bouw, dan is het een gemiste kans als je daar nauwelijks gebruik van maakt. Echte merken maken bewuste keuzes. En zo hoort het. Keuzes maken en daar vooral aan vasthouden. Kijk naar Albert Heijn, Douwe Egberts of King. Dat rolletje peper-munt is al jarenlang hetzelfde.’

Inconsistent merkenbeleid

Inconsistent merkenbeleid, het is Kroese een doorn in het oog. ‘Omdat de verantwoordelijke marketeers vaak van positie wisselen, wordt ook te vaak gewisseld van merkstrategie. Daarvan raakt niet alleen het bedrijf, maar ook de consument in de war. En dat kan nooit goed zijn.’ Kroese wordt regelmatig benaderd door klanten die niet zeker zijn van hun positioneringskeuze. ‘Dan gaan we nog eens stevig in discussie. Is je positionering echt onderscheidend? En waarom? Past het bij je, is het authentiek? Omdat het onderscheid tussen instrumentele waarden van producten kleiner wordt, heb je als merk emotionele waarden nodig die zorgen voor onderscheid op de lange termijn. En die moeten aanspreken bij een bepaalde groep consumenten. Daar moet je dan vooral aan vasthouden.’

MerkMakers, waar Kroese als zelfstandig ondernemer deel van uitmaakt, is geen standaard reclamebureau. Het is een netwerk van elkaar versterkende adviseurs: merken marketingstrategen, conceptmakers, creatieven, multimedialenkeners en deskundigen op andere vormen

van merkactivatie. MerkMakers is daardoor van alle markten thuis. ‘Je kunt de dienst kiezen die je wilt. Als klanten bij ons het hele traject doorlopen, dan pakken we de uitdaging multidisciplinair aan. Samen zoeken we naar de merkwaarden en brainstormen we over het onderscheidende element. Vervolgens kunnen we op basis van de zo gekozen uitgangspunten overgaan tot uitwerking in middelen, als campagne-uitingen, een website of een evenement. Het liefst zie ik natuurlijk dat een klant bij ons alles, van strategie, concept tot en met de uitwerking, afneemt. Maar dat hoeft niet.’

Authenticiteit

Kroese heeft een duidelijke visie op de toekomst in merkenland. Slechts authentieke merken zullen het op de lange termijn redden, daarvan is hij rotsvast overtuigd. ‘De eigendomsstructuur van veel bedrijven is veranderd. Er zijn veel mensen die op de achtergrond een rol spelen, zoals aandeelhouders. En die zijn meestal alleen uit op winst. De roots van een merk, het fundament, wordt daardoor aangetast. Bovendien zijn bestuurders vaak pas-santen die maar een jaar of vier blijven en toch hun stempel willen drukken. Daarom is het ongelooflijk belangrijk om de eigenheid te bewaren. Want hoe authentieker een merk is, des te meer perspectief er is op de lange termijn.

Toch hebben nieuwe merken altijd een kans. Neem Bertolli, van de olijfolie. Een nieuw merk in een overvolle markt. Ondanks de geringe historie hebben ze zichzelf toch een authentiek en klassiek imago aan weten te meten. Die oude mensen die ergens in Toscane werken op het land en ’s avonds bij het diner met de familie door de tomatensaus roeren. Prachtig en eerlijk. Dat plaatje klopt. Je zou er ook nog soortgelijke producten aan kunnen koppelen. Want het zorgvuldig gecreëerde imago past bij de identiteit van het merk.’

Tot slot, aan wie wil Kroese de opleiding aanbevelen? ‘Aan mensen die al een paar jaar werken en hun kennis willen verdiepen, of eens van een ander vak willen proeven. Maar natuurlijk ook aan de ervaren rotten zoals ik, die denken dat ze het wel allemaal weten uit de praktijk. Jezelf eens laten bijspijkeren is sowieso heerlijk.... Je bent nooit te oud om te leren, toch? Merkmanagement is een perfecte keuze.’

TEKST > TOM RUSTEBIEL

FOTO > GERT GORT

Academie voor Management

STARTDATA

7 april 2010

Talent en
Organisatieontwikkeling

21 april 2010

HR-Strateeg

25 mei 2010

Business Strategy Course

25 mei 2010

Strategisch
Programmamanagement

27 mei 2010

Merkmanagement

27 mei 2010

Public Strategy Course

31 mei 2010

Kick-off Verandermanagement
Summer

MEER INFORMATIE

Bel (050) 316 20 40 of kijk
op [www.academievoor
management.nl](http://www.academievoormanagement.nl)

Aanwinsten

Sinds de stichting in 1614 heeft de Groningse universiteit de traditie dat het portret van emeritohoogleraren wordt aangeboden aan de alma mater.

M. van der Kamp †
Andragogiek (1982-2007)
door Jannes Kleiker

J.H.A. Lokin
Romeins recht (1977-2009)
door Matthijs Röling

Inlichtingen over schenking van portretten:
prof.dr. G. Boering, tel. (050) 541 6483 of
gtboering@hetnet.nl. Veel meer afbeeldingen
vindt u op www.rug.nl/museum.

Tenzij anders vermeld beginnen oraties om 16.15 uur.
Meer informatie: tel. (050) 363 52 90 of raadpleeg de
universitaire agenda op www.rug.nl.
Wijzigingen voorbehouden.

LETTEREN

6 april 2010

prof.dr. H. (Henny) Groenendijk
Provinciale archeologie

27 april 2010

prof.dr. A.F.L. (André) van Holk
Maritieme archeologie

2 juni 2010

prof.dr. B.A.M. (Ben) Maassen
Dyslexie

MEDISCHE WETENSCHAPPEN

13 april 2010

prof.dr. P.U. (Pieter) Dijkstra
Revalidatiegeneeskunde

11 mei 2010

prof.dr. T.P. (Thera) Links
Endocrinologie, i.h.b. familiale endocriene tumorsyndromen

18 mei 2010

prof. dr. E.H.H.M. (Edmond) Rings
Kindergeneeskunde, i.h.b. de maag-, darm- en leverziekten

22 juni 2010

prof.dr. A.J.H. (Albert) Suurmeijer
*Pathologie, i.h.b. de diagnostiek van weke-delentumoren en
cardiovasculaire aandoeningen*

RECHTSGELEERDHEID

20 april 2010

prof.mr. F. (Frits) Brandsma
Romeins recht en zijn geschiedenis

WISKUNDE EN NATUURWETENSCHAPPEN

25 mei 2010

prof.dr. L.C. (Rineke) Verbrugge
Logic and Cognition

1 juni 2010

prof.dr. H.L. (Harry) Trentelman
Systeem- en regeltechniek

8 juni 2010

prof.dr. C.K. (Charlotte) Hemelrijk
Zelforganisatie van sociale systemen

15 juni 2010

prof.dr. R.F. (Reinier) Peletier
*Extragalactische observationele en instrumentele
sterrenkunde*

29 juni 2010

prof.dr. F.A. (Frank) de Bruijn
Gasconversietechnologie

RUIMTELIJKE WETENSCHAPPEN

31 mei 2010

prof.dr. P. (Philip) McCann
Economic Geography

25e jaargang
1e nummer/april 2010
ISSN 0921-1721

Broerstraat 5 is een gratis kwartaal­magazine voor alle afgestudeerden en gepromoveerden van de Rijksuniversiteit Groningen, inclusief oud­cursisten van de Academische Opleidingen Groningen. *Broerstraat 5* wil ertoe bijdragen dat het contact tussen de universiteit en iedereen die daar onderwijs heeft gevolgd in stand blijft en zo mogelijk intensiever wordt. Heeft u opmerkingen of ideeën? Laat het ons weten!

Redactieadres

Redactie Broerstraat 5
Postbus 72
9700 AB Groningen
Telefoon (050) 363 52 36
redactieB5@rug.nl

Internet

www.rug.nl/broerstraat5

Redactie

Fenneke Colstee-Wieringa
Gert Gritter
Yvonne Jordens-Streng
Bert Wolfkamp

Hoofredactie

Fenneke Colstee-Wieringa

Ontwerp en lay-out

In Ontwerp, Assen

Druk

Thieme Rotatie, Zwolle
Oplage 67.000

Adreswijzigingen

De RUG hecht veel waarde aan contact met oud-studenten. Conform de Wet Bescherming Persoonsgegevens gaat de universiteit zorgvuldig met adresgegevens om. Indien u wijzigingen wilt doorgeven of contact niet op prijs stelt, dan kunt u zich wenden tot:

Alumnirelaties RUG

Rijksuniversiteit Groningen
Postbus 72
9700 AB Groningen
Telefoon (050) 363 30 61
alumni@rug.nl

RUG-instituut in mondiale top 10

Het Zernike Institute for Advanced Materials van de Rijksuniversiteit Groningen behoort tot de tien beste instituten op het gebied van materialen-onderzoek ter wereld. In de ranking die het gerenommeerde onderwijsblad *Times Higher Education* staat de Groningse toponderzoeksschool op plaats negen. De RUG komt nieuw binnen in de top twintig en laat prestigieuze universiteiten als die van Princeton, Stanford en Cambridge, en het Max Planck instituut achter zich. Op het Zernike Institute for Advanced Materials werken natuurkundigen, scheikundigen en biologen samen aan onderzoek naar nieuwe materialen. De *Times Higher Education* maakt ook een jaarlijkse ranglijst van alle universiteiten ter wereld. Hierin staat de RUG op plaats 138.

Rectificatie Stelling

Onderaan de pagina's van ons magazine plaatsen wij steevast opmerkelijke stellingen van recent aan de RUG gepromoveerde onderzoekers. In een stelling in het decembernummer 2009 is helaas een fout geslopen: Op pagina 13 is de stelling 'Nocht en wille kinne in protte tille' van Karin Troost, die op 9 oktober 2009 promoveerde aan de Faculteit Wiskunde en Natuurwetenschappen ten onrechte toegeschreven aan Ans Vercammen, die op 5 oktober 2009 promoveerde aan de Faculteit Medische Wetenschappen.

university of groningen / faculty of economics and business

Housewarming Festival

Friday June 4, 2010
5 PM - 12 PM
WSN-Building

> Music, stand-up comedy, workshops, theatre, food and more!

Free festival
All students, staff and alumni are invited!!
Pre-registration is mandatory, please go to:
www.rug.nl/feb/housewarming

For the complete program and more information look at the website.

ebf

rijksuniversiteit
groningen

universiteitsmuseum

Binnenste buiten De anatomie van de mens

t/m 23 januari 2011

Een reis door de geschiedenis van het anatomisch onderzoek. Unieke preparaten 'op sterk water' en oude modellen van was of papier-maché uit het wetenschappelijk erfgoed van de RUG, maar ook moderne 'plastinaten'; ze maken onder meer bloedsomloop, spijsvertering en zwangerschap inzichtelijk.

Groepsuitje? Rondleiding door deskundige gids op aanvraag mogelijk.

Universiteitsmuseum
Oude Kijk in 't Jatstraat 7a
Groningen
www.rug.nl/museum

Openingstijden
di t/m zo van 13.00-17.00 uur
niet op feestdagen

www.rug.nl

rijksuniversiteit
groningen

Universiteitswinkel

Bestel hier of kijk op www.rug.nl/winkel

USB stick

4 GB, met RUG-logo.

Prijs: € 14,95

Bulbeertje

Prijs: € 9,95

Hooded sweater

De klassieke, enige echte RUG capuchontrui met geborduurd RUG-logo. Leverbaar in diverse kleuren. Alumniprijs: € 39,95

Alle prijzen zijn incl. verzendkosten

Kom kijken
Universiteitswinkel
Oude Kijk in 't Jatstraat 39
www.rug.nl/winkel

Bestellen
T (050) 363 27 00
F (050) 363 72 00
E universiteitswinkel@rug.nl

www.rug.nl/winkel

De ene econoom twijfelde tussen economie en journalistiek en koos in eerste instantie voor een baan als econoom. De andere econoom timmert steeds meer aan de weg als jazzzangeres.

MARTIJJE LUBBERS (31)

STUDIE > economie van 1997 tot 2003

WERK > zangeres (www.martijje.nl) en bij de Wetenschapswinkel Economie en Bedrijfskunde van de RUG

HUIS > eengezinswoning in Groninger Korrewegwijk

HUISSHOUDEN > getrouwd met Simon Wisselink; zwanger van eerste kindje

BRUTO MAANDINKOMEN > 1989 euro van de RUG (o.b.v. 24 uur) plus gemiddeld 700 euro uit muziek

'Valt er geen gat in mijn cv? Dat was wat ik me afvroeg toen ik besloot na mijn afstuderen nog een jazzopleiding te gaan doen aan het conservatorium. Dat ze later bij sollicitaties tegen me zouden zeggen: "U hebt geen ervaring opgedaan..." Maar tijdens mijn zangstudie – die heerlijk was om te doen – merkte ik dat ik helemaal niet fulltime bij een bank of een ministerie wil werken.

Ik heb parttime gewerkt als controller bij de bloemenveiling van Eelde, nu ben ik projectleider bij de Wetenschapswinkel Economie en Bedrijfskunde van de RUG. Alleen maar muziek zou ik nu niet willen, dan word ik misschien toch een beetje wereldvreemd. Toch vind ik mezelf in de eerste plaats zangeres. Je moet veel regelen, als je het goed wilt doen. Met alleen een beetje mooi zingen, kom je niet zo ver. Binnen mijn eigen bedrijfje Muzaak regel ik ook fiscale zaken voor andere muzikanten. Die vinden dat vaak maar gedoe, of ze hebben er geen verstand van.

Ik treed zeker een keer per week op. Heel leuk was een optreden bij het Drents Cultuur Gala, met het Noordpoolorkest. Ze hadden mijn liedjes speciaal voor orkest gearrangeerd. Ik maak vooral Drentse jazz, mijn eerste cd heet 'Drezz'. Een paar jaar geleden vroeg RTV Drenthe mij iets te schrijven in het Drents. Dat vond ik interessant en het liep lekker. Zo heb ik de Drentse jazz bedacht. Het ligt dicht bij mezelf, ik ben in Grolloo opgegroeid. Bovendien onderscheid ik mij er mee. Er wordt best veel in het Drents gezongen, maar geen jazz.

Ik doe ook wel andere dingen, optreden op een borrel bijvoorbeeld. Mijn cd is nog geen "cashcow", het geld komt niet met bakken binnen.

Mijn droom, die ook nog wel praktisch haalbaar is, is een theatertour. Net als Daniël Lohues, Nynke Laverman, Herman van Veen. Een liedjesprogramma met een verhaal. Dat lijkt me heel erg gaaf. En dan wel landelijk hoor.'

TEKST >

ELLIS ELLENBROEK

FOTO LINKS > KAREN

BAARD-DE BLOOIS

THIJS KETTENIS (30)

STUDIE > economie en journalistiek van 1997 tot 2004

WERK > bij De Nederlandsche Bank

HUIS > huurt appartementen in Frankfurt en Amsterdam

HUISSHOUDEN > woont samen met Philippe Lardenoije, RUG-alumnus sociologie

BRUTO MAANDINKOMEN > 4100 euro

'Ik was een hele goede leerling op de middelbare school. Ik vond school leuk, alles, en ik vond het vreselijk als ik moest kiezen, vakken moest laten vallen. Ik had er negen in mijn pakket, je moest er zeven.

Een studie kiezen was ook al zo moeilijk. Geschiedenis? Economie? Het werd economie, met de bedoeling journalist te worden. Schrijven vond ik heel erg leuk en ik wilde iets doen met mijn nieuwsgierigheid. Ik wilde de boodschapper zijn van nieuws. Het is nog steeds zo dat ik bij grote gebeurtenissen meteen mensen ga bellen. Ik wil het er dan over hebben. Tijdens mijn studie had ik een bijbaantje bij de UK, de *Universiteitskrant*. En ik heb mijn studie een half jaar onderbroken om te werken op de economieredactie van RTL Nieuws. Ik liep er stage en toen vroegen ze of ik iemand tijdelijk wilde vervangen.

Na mijn studie ben ik als vrijwilliger naar Kroatië vertrokken. Ik hielp een half jaar mee in een jongerencentrum in een stad die ernstig onder de oorlog had geleden. Ik ben gegrepen door de Balkan. En ik wilde zoiets doen voor ik echt aan het werk ging, voor ik weer moest kiezen.

Maar het moment kwam toch: journalistiek of economie? Ik had geproefd aan de journalistiek, vond het leuk, wil er op termijn misschien ook wel mee verder. Als je een journalistieke inslag hebt, raak je die niet zomaar kwijt. Maar eerst wilde ik weten hoe het is om als econoom te werken.

Ik kwam bij De Nederlandsche Bank terecht. Dat is nu vijf jaar geleden en het bevalt voorlopig nog goed. Momenteel hebben ze me uitgeleend aan de Europese Centrale Bank in Frankfurt. Ik analyseer wat er bij de centrale banken moet veranderen van landen die willen toetreden tot de Europese Unie. Ik doe voornamelijk de westelijke Balkanlanden Bosnië, Servië en Macedonië.'